

Αξιότιμε κ. Καθηγητά
Αξιότιμοι κ.κ. του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας

Η Πανελλήνια Ένωση Σκραμπλ σκοπεύει στην οργάνωση, την προαγωγή και τη διάδοση ανά την επικράτεια του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ (scrabble), μέσα στο πλαίσιο της αλληλεγγύης και της επικοινωνίας μεταξύ των μελών της και με γνώμονα το σεβασμό στον αμύθητο πλούτο και την ανεκτίμητη αξία της ελληνικής γλώσσας. Προς την κατεύθυνση αυτή διασφαλίζει τις αρχές που διέπουν τη διεξαγωγή όλων των επίσημων αγώνων του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ και εγγυάται την ενιαία ανά την επικράτεια τήρηση των «κανονισμών διεξαγωγής αγώνων σκραμπλ» καθώς και των «όρων αποδοχής λέξεων».

Γνωστοποιείται ότι το "Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής" του Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη, καθώς και το "Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας" του Γ. Μπαμπινιώτη αποτελούν για εμάς απαραίτητα βοηθήματα και θεμέλιους λίθους της βάσης αποδεκτών λέξεων που χρησιμοποιούμε στο παιχνίδι μας, ενώ ενίοτε – με στόχο πάντα την αλάνθαστη «εφόρευση» των αγώνων – επικουρικά συμβουλευόμαστε και άλλα βοηθήματα, όπως λ.χ. τη "Νεοελληνική Γραμματική της δημοτικής" του Μ. Τριανταφυλλίδη (1941, ανατύπωση 1996), τη "Σχολική αναπροσαρμογή της Μικρής Νεοελληνικής Γραμματικής" του Μ. Τριανταφυλλίδη (Ο.Ε.Δ.Β., 2002), τη σχολική "Γραμματική της Αρχαίας Ελληνικής" του Μιχ. Οικονόμου (αποκλειστικά για αρχαιόκλιτα λήμματα και μόνον εάν για την κλίση τέτοιων λημμάτων δεν βοηθά η νεοελληνική γραμματική), το "Λεξικό για το Σχολείο και το Γραφείο" Γ. Μπαμπινιώτη, τη "Σύγχρονη Σχολική Γραμματική για όλους" Γ. Μπαμπινιώτη, τη "Συνοπτική Γραμματική της Νέας Ελληνικής" Χρ. Κλαίρη και Γ. Μπαμπινιώτη κ.ά.

Σας παρακαλούμε θερμά να μας βοηθήσετε με σαφήνεια να λύσουμε τις κάτωθι γλωσσικές μας απορίες που προέκυψαν από την ενδελεχή και μακροχρόνια μελέτη των ως άνω βοηθημάτων. Παρακαλούμε όμως όπως λάβετε υπόψη σας ότι για αμφισβητούμενους κλιτικούς τύπους έχει ιδιαίτερη βαρύτητα για εμάς και αποτελεί αντικειμενικό κριτήριο "αποδεκτότητας" η γραμματική τους ορθότητα και όχι το (υποκειμενικό) προσωπικό γλωσσικό αισθητήριο, ούτε το εάν είναι δύσχρηστοι ή σπάνιοι, ούτε το εάν φαίνονται αφύσικοι λόγω της απουσίας του πραγματολογικού περιβάλλοντος και των επικοινωνιακών συνθηκών, υπό τις οποίες θα μπορούσαν οι κλιτικοί αυτοί τύποι να εκφωνηθούν (δηλαδή κριτήρια επίσης υποκειμενικά). Έχοντας πλήρη επίγνωση του όγκου των υποχρεώσεών σας, αισθανόμαστε την ανάγκη να απολογηθούμε για το πλήθος των ερωτημάτων μας. Ελπίζουμε στην κατανόησή σας και προσδοκούμε την ανεκτίμητη αρωγή σας. Σας ευχαριστούμε θερμά εκ των προτέρων.

Μετά τιμής
Εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου
της Πανελλήνιας Ένωσης Σκραμπλ
Ο Πρόεδρος
Μυρσίνης Θράσος

Α΄ ΜΕΡΟΣ (ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΛΕΞΙΚΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗ)

1 Θεωρείτε ότι τα επίθετα άγουρος, αγριωπός, άκρος, άλυπος (Γραμματική Τριανταφυλλίδη Μάρτιος 1996, σελ. 270, § 649), άνετος, άνοστος, αποτελεσματικός, αστείος, αφράτος, άφωνος (στο ερμήνευμα του λήμματος αυτού δίδεται η φράση «ιχθύος αφωνότερος»), αψιός, αψύς, άψυχος (Γραμματική Τριανταφυλλίδη Μάρτιος 1996, σελ. 270, § 649), άωρος, βάρβαρος, βδελυρός, βρόμικος, ενεός (με την έννοια άφωνος και δεδομένου του ότι στο λήμμα άφωνος, -η, -ο δίδεται η φράση «ιχθύος αφωνότερος»), έξυπνος, ευγενικός, εφικτός, έωλος, ζαβός, ζεστός, ηλίθιος, ήρεμος, ήσυχος, θαμπός, ίσιος, ίσος, καυτός, κοίλος, κουτός, κρύος, λάγνος, λείος, λερός, λυγερός, λωλός, μακρός, μακρουλός, μειλίχιος, μελαμψός, μελανός, μιαρός, ξερός, ογρός, οκνός, όλβιος, όμοιος, οπτός, παγερός, παλαβός, παρανοϊκός, παχύσαρκος, πεζός, πελελός, πελιδνός, πλάνος, πράος, πρόστυχος, πυρός, ρητός, σαλός, σβέλτος, τρελός, υγρός, φανερός, φαύλος, φιλάργυρος, φίνος, φρόνιμος, φουριόζος, φυρός, χαζός, χωλός, ωριός, ωχρός (και εφόσον δεν σημαίνουν ιδιότητα ή ποιότητα που φανερώνει ύλη, χρώμα, τόπο, χρόνο, καταγωγή, συγγένεια και κατάσταση που δεν αλλάζει) δύνανται να σχηματίζουν παραθετικά στον συγκριτικό και στον υπερθετικό βαθμό; Και αν ναι, θεωρείτε ότι τα εν λόγω παραθετικά σχηματίζονται και μονολεκτικά ή αποκλειστικώς περιφραστικά; Μήπως τα επίθετα φίνος και φουριόζος εμπίπτουν στους περιορισμούς που τίθενται από τη Γραμματική Τριανταφυλλίδη Μάρτιος 1996, σελ. 270, § 645, σημείωση 1 περί ξένης καταγωγής; Μήπως τα επίθετα μελαμψός, μελανός και ωχρός εμπίπτουν στους περιορισμούς περί χρώματος; Υπάρχει γραμματικός κανόνας για τα επίθετα που δύνανται να σχηματίζουν παραθετικά, ο οποίος να ορίζει το πότε ακριβώς αυτά μπορούν να εκφωνηθούν και μονολεκτικά; Θεωρείται γραμματικώς ορθό να σχηματίζουν παραθετικά κάποια επίθετα που ξεκινούν με το στερητικό -α- ;

2 Στο Λ.Κ.Ν., στο ρήμα επιδένω δίδεται κλιτικό παράδειγμα P1 (κλειδώνω). Στο ερμήνευμα όμως δίδεται η φράση «ο γιατρός επέδεσε τις πληγές». Από εδώ προφανώς συνάγεται το συμπέρασμα ότι ο αόριστος είναι επέδεσα και ο παρατατικός επέδενα. Δεδομένου ότι στον αόριστο και τον παρατατικό εμφανίζεται εσωτερική αύξηση, μήπως το κλιτικό παράδειγμα P1 (που πιθανόν οδηγεί τον αναγνώστη να συμπεράνει εσφαλμένα ότι ο αόριστος είναι επίδεσα και ο παρατατικός επίδενα) είναι λάθος; Ή μήπως ισχύει διπλός τύπος (με και χωρίς αύξηση);

3 Στο ρήμα παινώ, -ιέμαι δίδεται η έννοια του επαινώ. Εντούτοις, το κλιτικό παράδειγμα του παινώ είναι το P10.5 (φορώ, -άς). Μήπως πρόκειται περί λάθους, όπως ακριβώς συνέβη και με το διατελώ;

4 Στο Λ.Κ.Ν. περιλαμβάνονται τα λήμματα γγάστρωμα, γγαστρώνω, γγαστρώνομαι, γγαστρωμένος, συνεπώς θεωρούνται ντε φάκτο αποδεκτά στο παιχνίδι μας. Μας προβληματίζει όμως ιδιαίτερα η βιβλιογραφία στα εξής εδάφια: α) ο κανόνας «στην αρχή λέξης δεν γράφεται ποτέ διπλό συμφωνικό γράμμα» στη Νεοελληνική Ορθογραφία, Γ.Παπαναστασίου, 2008, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών / Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη, σελ. 239, § 7.4.2, β) η λημματογράφηση των ως άνω λημμάτων με αρχικό -γγ- στο Ετυμολογικό Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής, Ν. Ανδριώτης, 1983,

Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών / Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη, γ) τα λήμματα (α)γγίζω, (α)γγίχτηκα, (α)γγιγμένος, (α)γγίξιμο στο Μεγάλο Λεξικό της Νεοελληνικής Γλώσσας, Α.Γεωργοπαπαδάκος, Α΄ έκδοση 1984, Β΄ έκδοση 1990, δ) τα λήμματα (ε)γγίζω και (ε)γγόνι στη Γραμματική Τριανταφυλλίδη, Μάρτιος 1996, σελ. 31, § 60 και ε) τα λήμματα εγγίζω/αγγίζω/γγίζω και εγγόνι/αγγόνι/γγόνι στη Γραμματική Τριανταφυλλίδη, Μάρτιος 1996, σελ. 80, § 176. Θεωρείται γραμματικώς ορθό να υφίστανται λέξεις της κοινής νεοελληνικής που να ξεκινούν από διπλό σύμφωνο;

5 Υπάρχουν πολλά λήμματα, στα οποία ενώ δίδεται κλιτικό παράδειγμα, εντούτοις αμέσως μετά ακολουθεί επισήμανση του τύπου «μόνο στη φράση...», «μόνο στην έκφραση...», «μόνο στην εκφορά...», «κυρίως στην έκφραση...», «κυρίως στη φράση...», «συνήθως στη φράση...», «στη φράση...», «μόνο στον ενεστώτα», «κυρίως στον ενεστώτα», «συνήθως στον ενεστώτα», «συνήθως στον πληθυντικό», «κυρίως στον ενικό» κ.λπ. Πώς ακριβώς ερμηνεύει ο αναγνώστης τις εν λόγω επισημάνσεις;

Για παράδειγμα: μάλη Ο30 (νίκη) μόνο στη λόγια έκφραση υπό μάλης, μάρα Ο25 (ώρα) μόνο στις φράσεις η σάρα και η μάρα – άρες μάρες κουκουνάρες, ξυρός Ο17 (ουρανός) μόνο στη φράση επί ξυρού ακμής, γόρδιος, -α, -ο Ε6 (πλούσιος) μόνο στην έκφραση γόρδιος δεσμός, δούρειος, -α, -ο Ε6 (πλούσιος) μόνο στη φράση δούρειος ίππος, λερναίος, -α, -ο Ε4 (ωραίος) μόνο στην εκφορά λερναία Ύδρα, δαμόκλειος, -ος/α, -ο Ε15 (ευκλείδειος) μόνο στη φράση δαμόκλειος σπάθη, μελιταίος, -α, -ο Ε4 (ωραίος) μόνο στον όρο μελιταίος πυρετός, απύλωτος, -η, -ο Ε5 (όμορφος) μόνο στην έκφραση απύλωτο στόμα, καδμείος, -α, -ο Ε4 (ωραίος) μόνο στην έκφραση καδμεία νίκη, μενετός, -ή, -ό Ε1 (καλός) μόνο στη φράση οι καιροί ου μενετοί, πάρθιος, -α, -ο Ε6 (πλούσιος) μόνο στη φράση πάρθιο βέλος, υπαρχή Ο29 (ψυχή) μόνο στη λόγια έκφραση εξ υπαρχής, τάραχος Ο20 (αντίλαλος) μόνο στη φράση τραβώ των παθών μου τον τάραχο, γενετή Ο29 (ψυχή) μόνο στη λόγια έκφραση εκ γενετής, κλεινός, -ή, -ό Ε1 (καλός) μόνο στην έκφραση κλεινόν άστυ, γεννησιμιό Ο38 (βουνό) μόνο στη φράση από γεννησιμιού (μου, σου, του κ.λπ.), ενώπιος, -α, -ο Ε6 (πλούσιος) μόνο στην αρχαιωμένη έκφραση ενώπιος ενωπίω, υπογραμμός Ο17 (ουρανός) μόνο στη φράση τύπος και υπογραμμός κ.ά.

Σε αντιδιαστολή με τα παραπάνω, σας δίνω κάποια διαφορετικά παραδείγματα: γη Ο29 (ψυχή) (χωρίς πληθ.), αίγλη Ο30 (νίκη) (χωρίς πληθ.), κουμάντο Ο39 (πεύκο) (χωρίς πληθ.), μέθη Ο30 (νίκη) (χωρίς πληθ.), μεσοβδόμαδο Ο41 (σίδερο) (χωρίς πληθ.) κ.ο.κ.

Στο λήμμα μπέλα δίδεται το ερμήνευμα «στην έκφραση κούνια μπέλα», αλλά δεν δίδονται κλιτικές πληροφορίες (τι μέρος του λόγου είναι, αν κλίνεται, αν είναι άκλιτο κλπ.). Θα μπορούσατε να μας το διασαφηνίσετε;

Θεωρείτε ότι στη γλώσσα μας το λήμμα «όρτσα» επέχει θέση αποκλειστικώς επιρρήματος ή μήπως (σύμφωνα βέβαια και με το ερμήνευμα που δίδεται στο Λ.Κ.Ν.) δύναται να εκφωνηθεί και ως «ελλειπτικό κλιτικό παράδειγμα του ιταλικού ρ. orzate εν είδει αντιδανείου και υπό μορφήν προστακτικής; Θεωρείται γραμματικώς ορθός ο τύπος «ξαναόρτσα»;

Επομένως, εάν δεν υφίσταται κάποια επισήμανση του τύπου «χωρίς πληθυντικό» ή «χωρίς γενική» ή «χωρίς γενική πληθυντικού» θεωρούμε ότι υφίστανται όλες οι πτώσεις; Ή αν προτιμάτε, ας το θέσουμε κάπως διαφορετικά: θα μπορούσαμε να αποδεχθούμε ως γραμματικώς ορθούς παρόμοιους κλιτικούς τύπους παρόλο που δεν υφίστανται καν οι κατάλληλες συνθήκες για να εμφανιστούν αυτοί οι τύποι στον προφορικό μας (ή) και στον γραπτό μας λόγο;

6 Στο λήμμα σίκαλη δίδεται το κλιτικό παράδειγμα O33 (δύναμη), αλλά στην αναπροσαρμογή της Μικρής Νεοελληνικής Γραμματικής του Μανόλη Τριανταφυλλίδη (εκδόσεις Ο.Ε.Δ.Β., 2002), σελ. 92 αναφέρεται ότι το ουσιαστικό σίκαλη κλίνεται κατά το ουσιαστικό ζάχαρη (χωρίς γενική πληθυντικού). Τι ισχύει;

7 Στο ουσιαστικό κατοστή δίδεται το κλιτικό παράδειγμα O29 (ψυχή). Θεωρούνται γραμματικώς ορθές όλες οι πτώσεις; Δηλαδή κλίνεται κανονικά;

8 Στα ουσιαστικά εικοσαριά, πενηνταριά κ.λπ. δίδεται το κλιτικό παράδειγμα O24 (καρδιά). Θεωρούνται γραμματικώς ορθές όλες οι πτώσεις; Δηλαδή κλίνονται κανονικά;

9 Ποια ακριβώς η κλίση του επιθέτου σιδηρούς, -ά, -ούν;

10 Στο λήμμα αλήθεια δίδεται το κλιτικό παράδειγμα O25α (πεινά – χωρίς γεν. πληθ.). Αλλά αμέσως μετά το O25α γράφει «γεν. πληθ. αληθειών». Μήπως πρόκειται περί λάθους εκ παραδρομής; Δηλαδή μήπως θα έπρεπε το O25α να διορθωθεί σε O25;

Στο λήμμα ξεπρήζομαι δίδεται το κλιτικό παράδειγμα P2.1β (δροσίζομαι, δροσίστηκα, δροσίσου). Επομένως συμπεραίνουμε ότι η προστακτική αορίστου είναι ξεπρήσου. Είναι ορθός ο συλλογισμός μας ή μήπως πρόκειται περί λάθους εκ παραδρομής; Δηλαδή μήπως θα έπρεπε το P2.1β να διορθωθεί σε P2.3β (αγγίζομαι, αγγίστηκα, αγγίξου & αγγίσου), ούτως ώστε να υφίσταται και η προστακτική ξεπρήξου;

Στο λήμμα πατάσσω -ομαι δίδεται το κλιτικό υπόδειγμα P2.2 (αλλάχτηκα), επομένως προκύπτει ο παθητικός αόριστος πατάχτηκα. Δεδομένου όμως ότι στο ερμηνευμα δίδονται εν είδει παραδείγματος οι φράσεις «Θα παταχθεί κάθε απόπειρα πραξικοπήματος» και «Θα παταχθούν οι φοροφυγάδες», μήπως – για λόγους πληρέστερης παρουσίασης του λήμματος – θα ήταν ορθότερο να δίδεται και η επισήμανση «παθ. αόρ. και πατάχτηκα»;

11 Στην αναπροσαρμογή της Μικρής Νεοελληνικής Γραμματικής του Μανόλη Τριανταφυλλίδη (εκδόσεις Ο.Ε.Δ.Β., 2002), σελ. 171 – 172, § 245 (αρχαϊκή κλίση παθητικής φωνής) αναφέρεται ότι «...ακόμη πιο σπάνια είναι μερικά ρήματα σε -ώμαι που ακολουθούν αρχαϊκή κλίση – ενεστώτας: εγγυώμαι, εγγυάσαι, εγγυάται, εγγυόμαστε, εγγυάστε (-σθε), εγγυώνται.

Στο Λ.Κ.Ν. περιλαμβάνονται 17 ρήματα στο κλιτικό παράδειγμα P11 (εγγυώμαι) ήτοι αιτιώμαι, αλληλοεξαρτώμαι, αμιλλώμαι, αναρριχώμαι, απεξαρτώμαι, αποπειρώμαι, αυταπατώμαι, διερωτώμαι, εγγυώμαι, εξαρτώμαι, ηττώμαι, θεώμαι, καυχώμαι, μικύμαι,

ορμώναι, προσκτώναι, τριτεγγυώναι καθώς και 10 επιπλέον ρήματα στο κλιτικό παράδειγμα P10.8 (ανακλώ, -ώναι) ήτοι ανακλώναι, ανασπώναι, αντανεκλώναι, αποσπώναι, βιοδιασπώναι, διαθλώναι, διασπώναι, περισπώναι, προπερισπώναι και συσπώναι.

Θεωρείται γραμματικώς ορθό να υφίσταται σε αυτά τα ρήματα ο 2ος κλιτικός τύπος του β' πληθ. προσ. (-σθε);

12 Στο ερμηνευμα του λήμματος σουμάδα βρίσκουμε τη λέξη ψύχα (με ύψιλον). Μήπως ευθύνεται ο...δαίμων του τυπογραφείου;

Στο ερμηνευμα του ρήματος κάνω διαβάζουμε «εννιακόσια δεκατέσσερα εκατοστά του μέτρου κάνουν μία γιάρδα». Μήπως θα ήταν ορθότερο τα εκατοστά να διορθωθούν σε χιλιοστά;

Στο ερμηνευμα του λήμματος αρμόνιο, διαβάζουμε «μουσικό όργανο με πλήκτρα, που τον ήχο του τον παράγουν παλλόμενα γλωσσίδα, τα οποία τίθενται σε κίνηση είτε μέσο του αέρα που διοχετεύει ειδικός φυσητήρας είτε μέσο ηλεκτρικού ρεύματος». Μήπως η χρήση της λέξεως «μέσο» – και μάλιστα δις – αποτελεί λάθος εκ παραδρομής; Μήπως θα ήταν ορθότερο να διορθωθούν σε «μέσω»;

13 Πώς ακριβώς κλίνονται τα ουσιαστικά πύαρ και στέαρ; Οι κλιτικές πληροφορίες που δίδονται στα δύο ως άνω λήμματα είναι από ελλιπείς έως ανύπαρκτες. Δώστε μας σας παρακαλούμε όλες τις πτώσεις.

14 Πώς σχηματίζεται ο πληθυντικός στο ουσιαστικό ιλύς (γεν. ιλύος, αιτ. ιλύ); Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι κλιτικοί τύποι ιλύες και ιλύων;

Πώς σχηματίζεται ο πληθυντικός στο ουσιαστικό κιννάβαρι (γεν. κινναβάρεως); Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι κλιτικοί τύποι κινναβάρεα και κινναβάρεων κατά το άκαρι, ακάρεως, ακάρεα, ακάρεων;

15 Στο ρήμα στέφω, -ομαι δίδεται το κλιτικό παράδειγμα P4 (κρύβω, -ομαι – κρύφτηκα). Εντούτοις, στο ερμηνευμα δίδεται σε τρεις φράσεις ο τύπος στέφθηκε. Τι ισχύει τελικά; Στέφθηκα ή στέφτηκα; Μήπως είναι αποδεκτά και τα δύο;

16 Στα λήμματα οδηγώ, λάκκος και τυφλός υπάρχει η παροιμία «τυφλός τυφλόν οδηγάγε κι ηύραν κι οι δυο τους λάκκο». Μήπως θα ήταν ορθότερο στο ρ. οδηγώ (P10.9) να δίδεται και το P10 (αγαπώ, -άω); Θεωρείται γραμματικώς ορθή η κλίση του ρ. οδηγάγε σε όλα τα πρόσωπα παρατατικού και ενεστώτα (οδηγάω) καθώς και του ρ. ηύραν σε όλα τα πρόσωπα του αορίστου;

Στο λήμμα «-ων, -ουσα, -ον» υπάρχει η φράση «Θεού θέλοντος και καιρού επιτρέποντος». Θεωρείται γραμματικώς ορθή η κλίση των λόγιων μετοχών θέλοντος και επιτρέποντος σε όλες τις πτώσεις και σε όλα τα γένη;

Στο ίδιο λήμμα υπάρχουν οι φράσεις «Ο παίζων ζάρια» και «Ένα πλοίο ταξιδεύον». Θεωρείται γραμματικώς ορθή η κλίση των λόγιων μετοχών παίζων και ταξιδεύον σε όλες τις πτώσεις και σε όλα τα γένη;

Στο λήμμα ακούω δίδεται ο παρατατικός άκουγα. Εντούτοις, στο λήμμα ημίφωνο δίδεται ο παρατατικός άκουα. Θεωρείται γραμματικώς ορθή η κλίση του ρ. άκουα σε όλα τα πρόσωπα του παρατατικού;

Στο λήμμα ους (το) υπάρχει η φράση «εις ώτα μη ακουόντων». Θεωρείται γραμματικώς ορθή η κλίση της λόγιας μετοχής ακουόντων σε όλες τις πτώσεις και σε όλα τα γένη;

17 Στο επίθετο ολόιδιος, -η, -ο δίδεται το κλιτικό παράδειγμα Ε5. Μήπως εκ παραδρομής το θηλυκό ολόιδη καταγράφηκε λάθος; Μήπως το σωστό θα ήταν ολόιδια (Ε6);

18 Στο ουσιαστικό κεραμέας δίδεται το κλιτικό παράδειγμα Ο2 (κανόνας). Μήπως το σωστό θα ήταν Ο21 (δεκανέας);

19 Στη (μεγάλη) Νεοελληνική Γραμματική της Δημοτικής (1941, 1988, 1993, 1996), σελίδα 342, § 911, δίδεται η προστακτική «καί(γ)ε». Κατόπιν τούτου εμείς θεωρούμε αποδεκτή τη λέξη καίε. Θεωρούνται γραμματικώς ορθές οι προστακτικές αποκαίε, κατακαίε και συγκαίε των ρημάτων αποκαίω, κατακαίω και συγκαίω;

20 Στο Λ.Κ.Ν., το «-φορώ -ούμαι» ερμηνεύεται ως β' συνθετικό στα σύνθετα ρήματα ασπροφορώ, μαυροφορώ, πενθηφορώ, ρασοφορώ, λαμπαδηφορώ, οπλοφορώ, ανθοφορώ, καρποφορώ, φυλλοφορώ, τιτλοφορώ, παρασημοφορώ. Όλα, πλην δύο εξ αυτών, σχηματίζουν το β' ενικό πρόσωπο σε -είς. Στο μαυροφορώ δίδεται το β' εν. πρ. σε -άς. Το δε ρασοφορώ απουσιάζει από το σώμα του λεξικού. Θα μπορούσατε να μας δώσετε το β' ενικό πρόσωπο για το ρ. ρασοφορώ;

21 Στα λήμματα εγκαρδίωση, καταφρόνεση, κούραση, λαιμόκοψη, λύπηση, ξεφάντωση, φούντωση δίδεται το κλιτικό παράδειγμα Ο33α. Δεδομένου του ότι δεν υφίσταται στους πίνακες κλιτικών παραδειγμάτων το Ο33α, μήπως εκ παραδρομής καταγράφηκε λάθος; Μήπως το σωστό θα ήταν Ο32α (κούραση);

Στο λήμμα ξεκούραση δίδεται το κλιτικό παράδειγμα Ο33 (δύναμη). Μήπως το σωστό θα ήταν Ο32α (κούραση);

22 Στο ερμήνευμα του ρήματος φυγοπονώ βρίσκεται και το αντίθετο ρ. φιλοπονώ, στο οποίο όμως δεν δίδεται κλιτικό παράδειγμα. Ακολουθούμε το Ρ10.9α που δίδεται για το ρ. φυγοπονώ;

23 Στο Λ.Κ.Ν. υπάρχουν μια σειρά από ρήματα, τα οποία είναι σύνθετα του ρ. ακούω, ήτοι: ακρακούω, βαριακούω, εισακούω, καλακούω, κρυφακούω, παρακούω, υπακούω. Η προστακτική ενεστώτα είναι άκου – ακούτε, είναι άκουγε – ακούγετε ή μήπως θεωρούνται γραμματικώς ορθοί όλοι οι ως άνω κλιτικοί τύποι; Τι ισχύει για τα εν λόγω

σύνθετα ρήματα με β' συνθετικό το παράθημα ακούω; Ακολουθούμε ό,τι ισχύει και για το ρ. ακούω;

24 Στο παιχνίδι μας εφαρμόζουμε ως επίσημα θεσμοθετημένη πρακτική ερμηνείας του Λ.Κ.Ν. και ως κοινή μεταξύ μας παραδοχή τις συστάσεις του ίδιου του λεξικού. Πιο συγκεκριμένα, «Ο παρατατικός ακολουθεί τον αόριστο, δηλ. εάν το ρήμα παίρνει εσωτερική εμφανή αύξηση στον αόριστο, τότε παίρνει υποχρεωτικά και στον παρατατικό, εκτός εάν τα βοηθήματα ορίζουν ρητώς διαφορετικά. Το αντίστοιχο ισχύει όταν δεν παίρνει εσωτερική εμφανή αύξηση ή όταν έχει διπλούς τύπους, με και χωρίς εσωτερική εμφανή αύξηση».

Μας προβληματίζουν όμως ιδιαίτερα οι συστάσεις του λεξικού στο ρ. υποβάλλω -ομαι Ρ πρτ. υπέβαλλα, αόρ. υπέβαλα και (προφ.) υπόβαλα, απαρέμφ. υποβάλει, παθ. αόρ. υποβλήθηκα, γ' πρόσ. (λόγ.) και υπεβλήθη, υπεβλήθησαν, απαρέμφ. υποβληθεί. Είναι από τις ελάχιστες εκείνες περιπτώσεις που δίδεται σε ρήμα ο παρατατικός και δη μόνον ο τύπος με την εσωτερική αύξηση, ενώ αμέσως μετά δίδονται οι δύο τύποι του αορίστου (με και χωρίς αύξηση). Θεωρείται επομένως γραμματικώς ορθός ο (προφ.) παρατατικός υπόβαλλα; Μήπως εκ παραδρομής ο κλιτικός αυτός τύπος δεν συμπεριελήφθη στις συστάσεις του Λ.Κ.Ν.; Κατανοούμε βέβαια ότι ίσως να μην σας απασχολεί, αλλά πρέπει να σας γνωστοποιήσουμε ότι εμείς με βάση τον ως άνω κανονισμό μας, αποδεχόμαστε και τον τύπο «υπόβαλλα».

25 Σε προηγούμενη επιστολή μας (2.6.2018) είχαμε διατυπώσει την εξής απορία: «Στο λήμμα αρύς, -ιά -ύ, Ε7 (λαϊκότρ.) δίδεται η ερμηνεία αραιός (παρεμπιπτόντως το ίδιο λήμμα στο λεξικό Δημητράκου δίδεται και με δεύτερη ορθογραφία: αρής). Θεωρούνται σωστοί οι τύποι αρύτερος και αρύτατος;».

Η απάντησή σας (5.6.2018): «Ναι, τα αρύτερος και αρύτατος μπορούν να θεωρηθούν υπαρκτοί τύποι».

Επανερχόμαστε λοιπόν σήμερα στο ερώτημα υπό άλλη οπτική γωνία. Όπως είπαμε και σε προηγούμενη ερώτηση, στο παιχνίδι μας εφαρμόζουμε κάποιους κανονισμούς. Ένας από αυτούς είναι και ο εξής: «Όταν μια λέξη έχει διπλή ορθογραφία (λ.χ. αυγό και αβγό), αυτή η διπλή ορθογραφία γίνεται δεκτή και σε όλους τους τύπους που παράγονται από τη λέξη αυτή, ακόμη κι αν δεν υπάρχουν ως αυτούσια λήμματα και με τις δύο γραφές (αυγίλα και αβγίλα, αυγούλι και αβγούλι). Διευκρινίζεται ότι η διπλή ορθογραφία αφορά λέξεις ομόηχες και ομόσημες (λ.χ. αητός και αϊτός, όχι όμως αετός)».

Το σημερινό ερώτημά μας είναι το εξής: εφόσον εμείς αποδεχόμαστε τη λέξη αρύς με διπλή ορθογραφία (αρής) και εφόσον τα παραθετικά των επιθέτων θεωρούνται εξ ορισμού παράγωγα αυτών με την ευρεία έννοια, θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε ως γραμματικώς ορθούς τους τύπους αρήτερος, -η, -ο και αρήτατος, -η, -ο;

26 Στο Λ.Κ.Ν. υπάρχουν κάποια χημικά στοιχεία, στα οποία δίδεται η επισήμανση «χωρίς πληθ.». Αντίθετα, στα περισσότερα χημικά στοιχεία δίδεται ένα ομαλό κλιτικό παράδειγμα, π.χ. οξυγόνο Ο39 (πεύκο), φώσφορος Ο18 (δρόμος), υδρογόνο Ο39

(πεύκο), μόλυβδος O19 (άγγελος) κ.λπ. Θεωρούνται στην περίπτωση αυτή γραμματικώς ορθοί οι τύποι του πληθυντικού;

27 Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι συντετμημένοι κλιτικοί τύποι γείρτε (γέρνω), δείρτε (δέρνω), εγείρτε (εγείρω, αν-, δι-, εξ-, κ.ά.), πλύντε (πλένω), σπείρτε (σπέρνω), σύρτε (σύρω), φθείρτε (φθείρω); Υπάρχει κάποιος γραμματικός κανόνας που να καθορίζει πότε μπορούμε κατ' εξαίρεση να παραλείψουμε στο β' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής το πρώτο «ε» μετά το άσιγμο ενεργητικό αοριστικό θέμα, όπως ακριβώς συμβαίνει – κατ' εξαίρεση – με τους κλιτικούς τύπους «κάντε» (λ.χ. στο λήμμα ψόφιος βρίσκεται η φράση «κάντε πιο γρήγορα», «φέρτε» (λ.χ. στο λήμμα γύρος βρίσκεται η φράση «φέρτε μας μία μερίδα γύρο και μία πατάτες»), «πάρτε» (λ.χ. στο λήμμα παίρνω βρίσκεται η φράση «πάρτε ένα σοκολατάκι») και «πλύσου» (λ.χ. στο λήμμα ξεβρομίζω βρίσκεται η φράση «πλύσου να ξεβρομιστείς»); Μήπως θα ήταν λειτουργικότερο στην ηλεκτρονική έκδοση του λεξικού να δίδονται στις κλιτικές πληροφορίες όλων των ρημάτων και οι τύποι της προστακτικής, αντί να τους ψάχνει ο αναγνώστης σε άσχετα λήμματα, όπως τα «ψόφιος», «γύρος» και «ξεβρομίζω»;

28 Στο λήμμα στήθος O46 δίδεται η επισήμανση οικ. πληθ. και στήθια. Ομοίως και στο λήμμα βράχος O18 δίδεται η επισήμανση πληθ. και τα βράχια. Επίσης, στο λήμμα καλικάντζαρος O20 δίδεται η επισήμανση πληθ. και καλικαντζάρια. Το ίδιο και στο λήμμα λόγος O18 δίδεται η επισήμανση πληθ. και λόγια. Τέλος, διπλός τύπος υφίσταται και στο λήμμα πηλός O17 (λαϊκότρ. πληθ. και πηλά), ενώ τριπλός τύπος εμφανίζεται στο λήμμα πάχος O46 (λαϊκότρ. πληθ. και πάχια, πάχητα). Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι κλιτικοί τύποι «στηθιών», «βραχιών», «πάχητων», «καλικαντζαριών» και «λογιών»;

29 Στο παιχνίδι μας εφαρμόζουμε ως πάγια επίσημα θεσμοθετημένη πρακτική ερμηνείας του Λ.Κ.Ν. και ως κοινή μεταξύ μας παραδοχή τις συστάσεις του ίδιου του λεξικού σχετικά με (α) τις μετοχές του παθητικού παρακειμένου και (β) τις μετοχές παθητικού ενεστώτα, δηλαδή – σύμφωνα με τον εν λόγω κανονισμό μας – τις αποδεχόμαστε μόνον εάν δίδονται αυτόνομα ως αυτούσια λήμματα, είτε στα κλιτικά παραδείγματα που ακολουθούν αμέσως μετά το λήμμα και προηγούνται του ερμηνεύματος (π.χ. σπάζω -ομαι στη σημ. 8 P2.1 & σπάω P10.4α πρτ. έσπαγα, αόρ. έσπασα, απαρέμφ. σπάσει, μππ. σπασμένος*) είτε εν είδει φράσεων – παραδειγμάτων που περιλαμβάνονται στο ερμηνευμα (π.χ. διαλύω -ομαι P9 αόρ. διέλυσα, απαρέμφ. διαλύσει ... Η καρέκλα είναι τελείως διαλυμένη Άλατα διαλυμένα στο νερό ... Τα ψάρια αναπνέουν οξυγόνο διαλυμένο στο νερό κ.λπ.).

Θα πρέπει εδώ να σημειώσουμε ότι σε πολλές περιπτώσεις δίδεται η επισήμανση «χωρίς μππ», π.χ. χορεύω -ομαι P5.2 (χωρίς μππ.), μωραίνω -ομαι P7.2 (χωρίς μππ.), ρυπαίνω -ομαι P7.2 (χωρίς μππ.), ερυθραίνω -ομαι P7.2, αισθάνομαι P7.2β (χωρίς μππ.), αμείβω -ομαι P4 (χωρίς μππ.) κ.λπ. Θεωρείται ότι όταν απουσιάζει η εν λόγω επισήμανση υφίσταται κανονικά η μετοχή παθητικού παρακειμένου;

Για ποιο λόγο δίδεται σε αρκετά ρήματα αυτόνομα η μππ (π.χ. αγαπώ, αγριεύω, δοκιμάζω, εξαρτώ, κερνώ, ντύνω, πιάνω, σημαδεύω, κ.λπ.); Μήπως δεν θεωρούνται αυτονόητες οι μππ σε ρ. που ακολουθούν ένα συγκεκριμένο κλιτικό παράδειγμα;

Δηλαδή, μας προβληματίζει εδώ ιδιαίτερα το γεγονός ότι σε πολλές περιπτώσεις δίδεται ένα κλιτικό παράδειγμα (λ.χ. P2.1, P9, P1, P5.2 κ.ο.κ.), το οποίο εάν ο αναγνώστης ακολουθήσει τυφλά κατά γράμμα, τότε οδηγείται στο – πιθανόν εσφαλμένο – συμπέρασμα ότι υφίστανται διάφοροι εκ πρώτης όψεως «αδόκιμοι» ή «αφύσικοι» ή «περίεργοι» κλιτικοί τύποι. Π.χ.: ακολουθώ -ούμαι P10.9 ακολουθημένος / αντιστηρίζω -ομαι P2.1 αντιστηρισμένος / σχάζω -ομαι P2.1 σχασμένος / πολεμώ & -άω, -ιέμαι P10.1 πολεμημένος / δυσχεραίνω -ομαι P7.2 δυσχερασμένος / παλεύω -ομαι στη σημ.3 P5.2 παλεμένος / εξώνω -ομαι P1 εξωμένος / βραδιάζω -ομαι P2.1 βραδιασμένος / γιορτάζω -ομαι P2.1 γιορτασμένος / κοροϊδεύω -ομαι P5.2 κοροϊδευμένος / γλυκαίνω -ομαι P7.1 γλυκαμένος / κουλαίνω -ομαι P7.1 κουλαμένος / κουτσαίνω -ομαι P7.1 κουτσαμένος / κουφαίνω -ομαι P7.1 κουφαμένος / υγραίνω -ομαι P7.2 υγρασμένος / ανεμίζω -ομαι P2.1 ανεμισμένος / εγκυμονώ -ούμαι P10.9 εγκυμονημένος / επικουρώ -ούμαι P10.9 επικουρημένος / ψαύω -ομαι P5.1 ψαυμένος / ψέγω -ομαι P3 ψεγμένος κ.λπ. Θεωρούνται γραμματικώς ορθές οι ως άνω μετοχές παθητικού παρακειμένου; Μήπως το κλιτικό παράδειγμα P2.1 που δίδεται στο ρ. αντιστηρίζω (αντιστήρισα) είναι λάθος εκ παραδρομής; Μήπως το σωστό θα ήταν P2.2 (αντιστήριξα), όπως δηλαδή ισχύει και στο ρ. στηρίζω;

Και το αντίστροφο: ακολουθούμε το κλιτικό παράδειγμα, έστω π.χ. στο ρ. ορμώμαι P11, συμβουλευόμαστε τον πίνακα P11 (εγγυώμαι) και παρατηρούμε ότι δεν υφίσταται καν η μετοχή ενεστώτα εγγυούμενος. Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι δεν υφίσταται και η μετοχή ορμώμενος. Και όμως, φευ! Στο ερμηνευμα του λήμματος ορμώμαι δίδεται (και μάλιστα δις) η μετοχή ορμώμενος...

Επίσης, στα ρ. εργάζομαι P2.1β, αγωνίζομαι P2.1β και ασχολούμαι P10.9β θεωρούμε προφανές και αυτονόητο ότι δεν υφίσταται μ.π.π. (εργασμένος, αγωνισμένος, ασχολημένος) διότι δεν υφίσταται καν ενεργητική φωνή. Ισχύει αυτό; Δηλαδή είναι ορθό το σκεπτικό μας;

Το δεύτερο σκέλος αφορά στη μετοχή παθητικού ενεστώτα. Υπάρχει κάποια ασφαλής μεθοδολογία, κάποιος γραμματικός κανόνας, κάποια πρακτική που – κατά το προσωπικό σας γλωσσικό αίσθημα – θα μπορούσε να αντικαταστήσει τον υφιστάμενο κανονισμό μας («...οι μετοχές του παθητικού ενεστώτα είναι δεκτές μόνο όταν υπάρχουν στο βοήθημα...» - σ.σ. δηλ. το Λ.Κ.Ν.), ούτως ώστε να μην δημιουργούνται στους παίκτες αισθήματα απορίας και αδικίας;

Πώς θα μπορούσαμε να αποδεχόμαστε στο παιχνίδι μας μετοχές παθητικού ενεστώτα, οι οποίες κατά κοινή ομολογία θεωρούνται δόκιμες, υπαρκτές, λογικές και φυσικότερες, χωρίς όμως να κινδυνεύουμε να αποδεχθούμε και μετοχές παθητικού ενεστώτα, οι οποίες θα μπορούσαν να θεωρηθούν αδόκιμες, ανύπαρκτες, παράλογες και αφύσικες;

Για παράδειγμα, εάν δεν υπήρχε ο εν λόγω κανονισμός μας, πώς θα μπορούσαμε να κρίνουμε με ασφάλεια ποιες από τις παρακάτω μετοχές παθητικού ενεστώτα θεωρούνται γραμματικώς ορθές; Ενδεικτικά: αδικούμενος, αμφισβητούμενος, αντλούμενος, απασχολούμενος, απεμπλούμενος, αποσπώμενος, αριθμούμενος,

αρχόμενος, ασχολούμενος, αυξανόμενος, γαλουχούμενος, γραφόμενος, δεχόμενος, δημιουργούμενος, διακοπτόμενος, διακοσμούμενος, διακρινόμενος, δικαιολογούμενος, διχοτομούμενος, δοκιμαζόμενος, δομούμενος, εισαγόμενος, ελεγχόμενος, ενοχλούμενος, εξαρτώμενος, εξελισσόμενος, ευχαριστούμενος, ιεραρχούμενος, καλούμενος, καταπατούμενος, κοιμώμενος, μαζικοποιούμενος, μεταφερόμενος, μεταφραζόμενος, παιδαγωγούμενος, παρασυρόμενος, πεζοδρομούμενος, περιοριζόμενος, περιφρονούμενος, προαπαιτούμενος, προβληματιζόμενος, προσυμφωνούμενος, σεβόμενος, στερούμενος, στρεφόμενος, συλούμενος, τιμωρούμενος, φερόμενος, χειραφετούμενος;

Εν κατακλείδι, οι κανονισμοί μας είναι σαφέστατοι, τόσο για τη μετοχή παθητικού παρακειμένου, όσο και για τη μετοχή παθητικού ενεστώτα: «οι μετοχές της παθητικής φωνής είναι δεκτές μόνο όταν υπάρχουν αυτούσια και αυτόνομα στο βοήθημα».

Εντούτοις προβληματιζόμαστε, σχετικά με το πώς οι κανονισμοί αυτοί θα μπορούσαν να βελτιωθούν και να αναδιατυπωθούν, με τρόπο τέτοιο που αφενός να μην «αδικούμε» λέξεις δόκιμες και υπαρκτές, αφετέρου όμως να μην φτάσουμε στο σημείο να «νομιμοποιούμε» λέξεις ανύπαρκτες, αδόκιμες, αφύσικες, παράλογες και εκτρωματικές. Το γλωσσικό αισθητήριο του καθενός μας είναι διαφορετικό, είναι κάτι ασαφές και υποκειμενικό, που ερμηνεύεται κατά το δοκούν, ελπίζουμε λοιπόν να κατανοείτε για ποιο λόγο διατυπώσαμε με απόλυτη σαφήνεια τον συγκεκριμένο κανονισμό μας...

30 Στο ρήμα οχταπλασιάζω -ομαι & οκταπλασιάζω -ομαι δίδεται κλιτικό παράδειγμα P2.2 (αλλάζω – αλλαγμένος). Βάσει τούτου ο αναγνώστης οδηγείται στο – πιθανόν εσφαλμένο – συμπέρασμα ότι υφίσταται η μετοχή παθητικού παρακειμένου οκταπλασιασμένος. Μήπως το σωστό θα ήταν το P2.1 (δροσιζω, -ομαι, -σμένος), όπως ακριβώς δίδεται και στα διπλασιάζω, τριπλασιάζω κ.λπ.;

31 Θεωρείται γραμματικώς ορθό όλα τα μεγεθυντικά να μην έχουν γενική πληθυντικού ή μήπως ο κανόνας αυτός έχει και κάποιες εξαιρέσεις;

32 Τα ρ. τρώ(γ)ω και αποτρώ(γ)ω έχουν διπλούς κλιτικούς τύπους, σε αντίθεση με το ρ. συντρώγω. Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι τύποι τρώγεις, τρώγουμε, τρώγετε;

Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι τύποι χωρίς το -γ- συντρώω, -ώς, -ώει κ.λπ.;

Ομοίως για το ρ. φυλά(γ)ω: θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι τύποι φυλάγ-εις, -ει, -ο(υ)με, -ετε, -ουν(ε);

Το αυτό και για το ρ. λέ(γ)ω, αλλά στο σημείο αυτό θα πρέπει να λάβετε υπόψη σας ότι ειδικά οι τύποι λέγεις, λέγει, λέγο(υ)με και λέγουν(ε) θεωρούνται αποδεκτοί στο παιχνίδι μας, επειδή προκύπτουν: α) από την πλήρη κλίση του τύπου «λέγει», ο οποίος συμπεριλαμβάνεται στη φράση «γλώσσα λανθάνουσα τα αληθή λέγει» (Λ.Κ.Ν., στα λήμματα αληθής, γλώσσα, λανθάνων) και β) από την κλίση του τύπου «λέγουν», ο οποίος συμπεριλαμβάνεται στη μεγάλη Νεοελληνική Γραμματική της Δημοτικής του Μανόλη Τριανταφυλλίδη (σελ. 229 κάτω κάτω).

33 Μας προβληματίζει η προστακτική αορίστου της παθητικής φωνής. Στο ρήμα πίνω, -ομαι δίδεται ο λαϊκότερος παθητικός αορίστος «πιώθηκα» και το απαρέμφατο «πιωθεί». Θεωρείται γραμματικώς ορθή η προστακτική του παθητικού αορίστου «πιώσου»; Θεωρείται γραμματικώς ορθή η προστακτική αορίστου του ρ. ψεύσθηκα «ψεύσου»; Θεωρείται γραμματικώς ορθή η προστακτική αορίστου του ρ. βάλθηκα «βάλσου»; Θεωρείται γραμματικώς ορθή η προστακτική αορίστου του ρ. ψάλθηκα «ψάλσου»; Θεωρείται γραμματικώς ορθή η προστακτική αορίστου του ρ. στάλθηκα «στάλσου»; Ομοίως, βάσει των κλιτικών τύπων πάρθηκα, σπάρθηκα, δάρθηκα, γδάρθηκα, τρώθηκα, στρώθηκα, σιχάθηκα, δηώθηκα, ειπώθηκα, θεωρούνται γραμματικώς ορθές οι προστακτικές αορίστου πάρσου, σπάρσου, δάρσου, γδάρσου, τρώσου, στρώσου, σιχάσου, δηώσου, ειπώσου;

34 Θεωρείται γραμματικός κανόνας η απουσία κλητικής πτώσεως στις αντωνυμίες; Στο Λ.Κ.Ν. καταγράφονται οι τύποι «αυτέ» (λήμμα αυτός, -ή, -ό αντων. προσ. – προφ. κλητική αυτέ), «δικέ» (λήμμα στέλνω, φράση: μ' έστειλες δικέ μου) και «απαυτέ» (λήμμα απαυτός, -ή, -ό αντων. φράση: για πλησίασε απαυτέ μου!). Πρόκειται για τις μοναδικές εξαιρέσεις του ως άνω κανόνα ή υφίστανται και άλλες;

Υπάρχει κάποιος γραμματικός κανόνας που να μας ορίζει το πότε ακριβώς μπορεί ή δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί το τελικό -v- στην αιτιατική πτώση των αντωνυμιών αρσενικού και θηλυκού γένους;

35 Στο Λ.Κ.Ν. υπάρχουν τα λόγια θηλυκά ουσιαστικά δραπέτις, ηγέτις, κτηνοβάτις, λαθρεπιβάτις, λαχειοπώλις, λάτρις, παραβάτις, πολίτις, προστάτις. Πώς ακριβώς σχηματίζονται η γενική και η αιτιατική ενικού; Θεωρείται γραμματικώς ορθή η κλητική δραπέτι, ηγέτι, κτηνοβάτι, λαθρεπιβάτι, λαχειοπώλι, λάτρι, παραβάτι, πολίτι, προστάτι, όπως δηλαδή ακριβώς ορίζεται στη Γραμματική της Αρχαίας Ελληνικής του Μιχ. Οικονόμου (σελ. 70, τριτόκλιτα βαρύτονα οδοντικόληκτα σε -ις);

36 Στο Λ.Κ.Ν. υπάρχουν τα λόγια μονογενή και μονοκατάληκτα επίθετα άπατρις, άπελπις, εύελπις, ρίψασπις, φέρελπις. Θεωρείται γραμματικώς ορθή η αιτιατική άπατριν, άπελπιν, εύελπιν, ρίψασπιν, φέρελπιν; Θεωρείται γραμματικώς ορθή η κλητική άπατρι, άπελπι, εύελπι, ρίψασπι, φέρελπι;

37 Στο Λ.Κ.Ν. ο αναγνώστης μπορεί να βρει εκατοντάδες λήμματα που έχουν καταχωρηθεί ως ενδολήμματα ή ως παραδείγματα μέσα σε άλλα λήμματα, τα οποία όμως για κάποιον άγνωστο λόγο (ίσως για λόγους οικονομίας χάρτου στην παλαιά έντυπη έκδοση) τα λήμματα αυτά δεν λημματογραφούνται αυτόνομα στον κορμό του λεξικού και επιπροσθέτως δεν συνοδεύονται από γραμματικές παρατηρήσεις και κλιτικά παραδείγματα. Δειγματοληπτικά παραθέτουμε μόνον τα εξής: αγιόξυλο, αθλομανής, ακρακούω, ακρογελώ, ακροζώ, ανήψητος, απαλοζώ, αρμιά, ασπιρίνα, αυτομαθής, αφρομανώ, βακίλωση, βιβλιάρα, γατομάνι, γιατράκος, γιγαβόλτ, εγγελιανός, εκκοκίζω, ελαιοφυής, εύφωνος, εφτάγερος, ιστογόνο, ιχθυάλη, καλοακούω, κηροπώλης, κουτσοβλέπω, κουτσοζώ, κρυφοβλέπω, κυδωνάτος, λαγίνα, λαιμούδι, λίπωση, ματαβρίσκω, ματαέρχομαι, ματοβάφω, ματαλέω, μισανοίγω, μισοείμαι, μισοθέλω, μολύβαρος, μπαξ, ναιξ, νεφύδριο, νόθευμα, ξαλέθω, ξεβολεύω, ξυέλαιο, ξώδεμος, οικότοπος, ομογονία, ομποϊστας, οπλόσημο, πασοκτζής, περιλούω, πίκραμα,

πολυψάχνω, ραδιούχος, ρασοφορώ, σιγομιλώ, σιγοπίνω, ταχυμαθής, τρίπτωτος, τυράκλα, υγρόβιος, υγρόπισσα, φετάρα, χαζογελώ, ψηλόσωμος, ψοφοζώ, ωτόλιθος κ.ο.κ. Τώρα πλέον με την ηλεκτρονική έκδοση του λεξικού, το πρόβλημα του περιορισμένου χώρου ίσως θα μπορούσε να έχει εκλείψει.

Για εμάς, από το ότι περιλαμβάνονται στο Λ.Κ.Ν. τεκμαίρεται και η υπαγωγή τους στο σύνολο αποδεκτών λέξεων που χρησιμοποιούμε στο παιχνίδι μας. Εσείς θεωρείτε ότι υφίσταται κανένας λόγος για τον μέσο αναγνώστη να θεωρεί ότι τα λήμματα της κατηγορίας αυτής είναι «ανύπαρκτα», «παρακατιανά», «ελλειπτικά», «νεκρά» ή «δύσχρηστα»; Υπάρχει κανένας λόγος που θα πρέπει να θεωρούμε ότι τα λήμματα αυτής της κατηγορίας έχουν τεθεί ουσιαστικά εκτός του λεξιλογίου μας; Εάν όχι, δεδομένου ότι απουσιάζει η επισήμανση «άκλ.» που δίδεται σε χιλιάδες άλλες περιπτώσεις, θεωρείται ότι τα ως άνω λήμματα κλίνονται κανονικά; Υφίσταται στα ρήματα και αόριστος; Και εάν ναι, θα μπορούσατε να μας τον δώσετε;

38 Παρομοίως, μελετώντας τη (μεγάλη) Νεοελληνική Γραμματική της Δημοτικής του Μανόλη Τριανταφυλλίδη (1941, 1988, 1993, 1996) καθώς και τη μικρή Νεοελληνική Γραμματική του Μανόλη Τριανταφυλλίδη (2002), τα οποία αμφότερα αποτελούν για εμάς αποδεκτά βοηθήματα, εντοπίσαμε ορισμένα λήμματα, τα οποία δεν λημματογραφούνται στο Λ.Κ.Ν., επομένως δεν συνοδεύονται και από γραμματικές παρατηρήσεις ή κλιτικά παραδείγματα. Στη συντριπτική τους πλειοψηφία (είτε είναι ουσιαστικά, είτε επίθετα είτε ρήματα) κλίνονται ομαλά. Υπάρχουν όμως και κάποια λιγοστά (κυρίως ρήματα) που μας προβλημάτισαν ιδιαίτερα.

Προκειμένου να αποφύγουμε αυθαιρεσίες, παρακαλούμε να μας δώσετε τον αόριστο των ρημάτων αποβγάζω (σελ. 180, § 412), βυζάνω (σελ. 351, § 927), γγίζω (σελ. 79, § 172 και σελ. 80, § 176), εξοδεύω (σελ. 195, § 443), ζεύγω (σελ. 351, § 927), καψοτρώω (σελ. 150, § 329, σημ.1), κηρύχνω (σελ. 354, § 938), κολνώ (σελ. 34, § 68 και σελ. 351, § 927), κρυφολέω (σελ. 153, § 337), λιγοτρώω (σελ. 150, § 329, σημ. 1), λυγγιάζω (σελ. 423, § 1095), λυσοδένω (σελ. 160, § 361), μεγαλύνω (σελ. 349, § 922), ξεθέλνω (σελ. 194, § 438, σημ. 1), ξεράβω (σελ. 422, § 1094, «γράφονται με ρ» και μικρή Γραμματική Τριανταφυλλίδη 2002, σελ. 217), ξευφαίνω (μικρή Γραμματική Τριανταφυλλίδη, σελ. 27), περεχύνω (σελ. 351, § 926), πιπινίζω (σελ. 105, § 231), πισοπατώ (σελ. 161, § 364), ποθαίνω (σελ. 196, § 445), σκύφτω (σελ. 351, § 927), σουράω (σελ. 196, § 445), στερφεύω (σελ. 196, § 443), χαμοκάνω (σελ. 150, § 329, σημ. 1), χαμοπίνω (σελ. 150, § 329, σημ. 1) και ψουνίζω (σελ. 197, § 445).

Επιπλέον αυτών, παρακαλούμε να μας δώσετε το β' ενικό πρόσωπο ενεστώτα {-άς ή -είς;} καθώς και τον αόριστο των ρημάτων δεύτερης συζυγίας ακονώ (σελ. 351, § 926), αρπώ (σελ. 351, § 927), βουλώ (σελ. 349, § 921), γλακώ (σελ. 195, § 441), κοιμώ (σελ. 351, § 927), κουντώ (σελ. 196, § 445), κρεμνώ (σελ. 351, § 927), περεχώ (σελ. 351, § 926), πλημμυρώ (σελ. 196, § 444 και σελ. 351, § 926), σβηώ (σελ. 424, § 1097), συνταυλώ (σελ. 194, § 438, σημ. 1) και χρεωστώ (μικρή Γραμματική Τριανταφυλλίδη, σελ. 32). Όσον αφορά αυτά με β' ενικό σε -άς, θεωρείτε γραμματικώς ορθό να υφίστανται και οι ασυναίρετοι τύποι σε -άω;

Τέλος, τα υποκοριστικά σε -έλι (όπως λ.χ. μωρέλι – μεγάλη Γραμματική, σελ. 124, § 269) και σε -άκας (όπως λ.χ. πασάκας) κλίνονται κανονικά σε όλες τις πτώσεις; Υφίσταται η γενική ενικού και πληθυντικού;

39 Στο Λ.Κ.Ν. το ρήμα χιονίζει δίδεται τριτοπρόσωπο. Στο αμέσως επόμενο λήμμα, δηλαδή το ουσιαστικό χιόνισμα, δίδεται ως ερμήνευμα «το αποτέλεσμα του χιονίζω». Θα μπορούσαμε συνεπώς να κλίνουμε το ρ. χιονίζω σε όλα τα πρόσωπα ενεστώτα, παρατατικού και αορίστου;

40 Στο ρήμα διαπνέω δίδεται η επισήμανση «μόνο στο ενεστωτικό θέμα». Ο παρατατικός είναι διέπνεα ή διάπνεα;

41 Στο Λ.Κ.Ν. περιλαμβάνεται και το μη συνηρημένο ρ. συνηθάω. Θεωρείται γραμματικώς ορθός ο παρατατικός συνήθαγα;

42 Στο Λ.Κ.Ν. περιλαμβάνεται και το λήμμα κώφωση. Στο ερμήνευμα του λήμματος δίδονται ενδεικτικά και οι λέξεις «πιδί» και «κτι». Τα ουσιαστικά αυτά θεωρούνται υπαρκτά λήμματα; Θεωρείται γραμματικώς ορθή και η πλήρης κλίση τους;

43 Στο Λ.Κ.Ν. περιλαμβάνονται και τα ουσιαστικά γερακομύτης –α, καμπουρομύτης –α, κουτσομύτης –α, πλακουτσομύτης –α, πλατσομύτης –α, σουβλομύτης –α, στραβομύτης –α, φαρμακομύτης –α και ψηλομύτης –α. Εκτός των ανωτέρω, μέσα στο ερμήνευμα άλλων λημμάτων (αετο-, γουρουνο-, κοντο-, κοψο-, μακρο- και μικρο-) βρίσκονται και τα αετομύτης, γουρουνομύτης, κοντομύτης, κοψομύτης, μακρομύτης και μικρομύτης, τα οποία όμως – υποθέτουμε λόγω οικονομίας χώρου – δίδονται μόνον ως αρσενικά. Θεωρείται αυτονόητο ότι υφίσταται και σε αυτά το θηλυκό;

44 Στο Λ.Κ.Ν. περιλαμβάνεται και το ουσιαστικό απόπιομα. Θεωρείται ότι αποτελεί παράγωγο της λέξης πίομα, θεωρείται παράγωγο του ρ. αποπίνω ή μήπως είναι απλώς ένα σύνθετο από την πρόθεση από και το ουσιαστικό πίομα;

45 Στο ουσιαστικό οδούς (ο) δεν δίδεται η αιτιατική πληθυντικού. Είναι οδόντες ή οδόντας;

Β΄ ΜΕΡΟΣ (ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΛΕΞΙΚΟ ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗ)

1 Θεωρείτε ότι τα επίθετα άγουρος, αγριωπός, άκρος, άλυπος, άνετος, άνοστος, αποτελεσματικός, αστείος, αφράτος, αψιός, αψύς, άωρος, βάρβαρος, βδελυρός, βρόμικος, ενεδός, έξυπνος, ευγενικός, εφικτός, έωλος, ζαβός, ζεστός, ηλίθιος, ήρεμος, ήσυχος, θαμπός, ίσιος, ίσος, καυτός, κοίλος, κουτός, κρύος, λάγνος, λείος, λερός, λυγερός, λωλός, μακρός, μακρουλός, μειλίχιος, μελαμψός, μελανός, μιάρος, ξερός, ογρός, οκνός, όλβιος, όμοιος, οπτός, παγερός, παλαβός, παρανοϊκός, παχύσαρκος, πεζός, πελιδνός, πλάνος, πράος, πρόστυχος, πυρός, ρητός, σαλός, σβέλτος, τρελός, υγρός, φανερός, φαύλος, φιλάργυρος, φίνος, φρόνιμος, φουριόζος, χαζός, χωλός, ωριός, ωχρός (και εφόσον δεν σημαίνουν ιδιότητα ή ποιότητα που φανερώνει ύλη,

χρώμα, τόπο, χρόνο, καταγωγή, συγγένεια και κατάσταση που δεν αλλάζει) δύνανται να σχηματίζουν παραθετικά στον συγκριτικό και στον υπερθετικό βαθμό; Και αν ναι, θεωρείτε ότι τα εν λόγω παραθετικά σχηματίζονται και μονολεκτικά ή αποκλειστικώς περιφραστικά; Υπάρχει γραμματικός κανόνας για τα επίθετα που δύνανται να σχηματίζουν παραθετικά, ο οποίος να ορίζει το πότε ακριβώς αυτά μπορούν να εκφωνηθούν και μονολεκτικά;

2 Στο ουσιαστικό ασπρίλα δεν δίδονται κλιτικές πληροφορίες. Ισχύει το κλιτικό παράδειγμα O4 (σημαία, -ας, -ες, -ών) που δίδεται στο «λεξικό για το σχολείο και το γραφείο» Γ. Μπαμπινιώτη (Γ΄ έκδοση);

Το ουσιαστικό μαυρίλα δίδεται «χωρ. γεν. πληθ.» και το ουσιαστικό κασσίδα δίδεται «χωρ. πληθ.», αλλά τα ίδια λήμματα στο «λεξικό για το σχολείο και το γραφείο» (Γ΄ έκδοση) δίδονται αμφότερα με κλιτικό παράδειγμα O9 (σελίδα, -ας, -ες, -ων). Τι ισχύει;

Στο ουσιαστικό βλαχιά δεν δίδονται κλιτικές πληροφορίες. Ισχύει το κλιτικό παράδειγμα O3 (γενεά – γενεών) που δίδεται στο «λεξικό για το σχολείο και το γραφείο» (Γ΄ έκδοση);

Στο ρήμα επαινώ δίδεται το υπολήμμα παινώ χωρίς κλιτικές πληροφορίες. Ακολουθεί την κλίση του επαινώ (παινείς, -εί κλπ.);

Στο ρήμα εξηγώ υπάρχει το υπολήμμα ξηγώ χωρίς κλιτικές πληροφορίες. Ακολουθεί την κλίση του εξηγώ (-είς); Ή μήπως ισχύει το κλιτικό παράδειγμα P24 (αγαπώ, -άς) που δίδεται στο «λεξικό για το σχολείο και το γραφείο» (Γ΄ έκδοση);

Στο ρήμα φρονώ (-είς) δεν δίδεται αόριστος. Μήπως ισχύει το κλιτικό παράδειγμα P31α (ασκώ) που δίδεται στο «λεξικό για το σχολείο και το γραφείο» (Γ΄ έκδοση);

3 Στο Λ.Ν.Ε.Γ. (εκδόσεις Α΄, Β΄, Γ΄) το ρήμα διατοίχω τονίζοταν στην παραλήγουσα, ενώ στην Δ΄ έκδοση άλλαξε σε διατοιχώ, οπότε τονίζεται πλέον στη λήγουσα (αλλαγή συζυγίας). Τι ισχύει;

Στο λήμμα τσαγιέρα (η) δίδεται η γεν. πληθ. τσαγεριών. Μήπως πρόκειται για εκ παραδρομής λάθος διατύπωση; Μήπως το ορθό είναι τσαγιερών;

Στο λήμμα νεοπλασία κ. νεοπλαστία περιλαμβάνεται με έντονους χαρακτήρες (bold) και το ενδολήμμα «νεοπλασσίες δέρματος». Επομένως, να συμπεράνουμε ότι η νεοπλασία γράφεται και με δύο -σ- (νεοπλασσία) ή πρόκειται για λάθος εκ παραδρομής;

Στο λήμμα ξυλοκοπώ (κ. -άω) δίδεται ως δεύτερο ενικό πρόσωπο ο τύπος ξυλοκοπείς. Μήπως το ορθό θα ήταν να δίδεται ταυτόχρονα και ο τύπος ξυλοκοπάς;

Στο λήμμα ορθόφρων δίδονται σε παρένθεση τα άρθρα (ο/η), επομένως συμπεραίνουμε ότι πρόκειται για ουσιαστικό. Εντούτοις, λίγο παρακάτω δίδεται σε αγκύλες η επισήμανση [ουδ. -ονα]. Μήπως τελικά πρόκειται για τριγενές επίθετο;

Στο λήμμα παθιάζω δεν δίδεται στην παρένθεση (ως είθισται) ο αόριστος «πάθιασα». Εντούτοις, στο ερμήνευμα δίδεται εν είδει παραδείγματος η φράση «θέλουν να παθιάσουν τους οπαδούς τους εν όψει των εκλογών». Να θεωρήσουμε επομένως ότι υφίσταται και ο αόριστος και ότι πρόκειται απλώς για εκ παραδρομής παράλειψη;

4 Σύμφωνα με τη «Σύγχρονη Σχολική Γραμματική για όλους», Γ. Μπαμπινιώτη, σελ. 247, § 3.2.2 (κατηγοριοποίηση των επιθέτων) παρατηρούμε ότι στα ανισοσύλλαβα επίθετα ζηλιάρης, -α, -ικο, παθιάρης, -α, -ικο, χαδιάρης, -α, -ικο κλπ. δεν υφίσταται η γενική πληθυντικού του θηλυκού γένους. Εντούτοις, τα ίδια επίθετα δίδονται στο «λεξικό για το σχολείο και το γραφείο» Γ.Μπαμπινιώτη (Γ΄ έκδοση) με κλιτικό παράδειγμα Ε11 (οι ζηλιάρες – των ζηλιάρηδων). Συνεπώς, συμβουλευόμενοι αμφότερα τα βοηθήματα, θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε ότι η γεν. πληθ. του θηλυκού είτε δεν υφίσταται είτε (εάν υφίσταται) ταυτίζεται με εκείνη του αρσενικού; Δηλαδή θεωρείται ορθός ο συλλογισμός μας ότι δεν υφίστανται καν οι τύποι ζηλιάρων, παθιάρων, χαδιάρων κλπ.;

5 Στο Λ.Ν.Ε.Γ. στο λήμμα ζούρλα κ. ζούρλια κ. ζουρλαμάρα δεν δίδονται κλιτικές πληροφορίες. Στο λεξικό «για το σχολείο και το γραφείο», στο ουσιαστικό ζούρλα κ. ζούρλια κ. ζουρλαμάρα δίδεται κλιτικό παράδειγμα το Ο4 (σημαία – σημαίων). Ισχύει το Ο4 για όλα τα ως άνω λήμματα;

Στο Λ.Ν.Ε.Γ. στο λήμμα σπαγκέτι δίδεται ως υπολήμμα το σπαγκέτο χωρίς κλιτικές πληροφορίες. Ακολουθούμε το Λ.Σ.Γ., όπου δίδεται με Ο25 (δώρο, -ου, -α, -ων);

6 Στο Λ.Ν.Ε.Γ., πρόλογος, δομή του λεξικού, Γ. γραμματικές πληροφορίες, 2. πληροφορίες για την κλίση, αναφέρεται ότι «... μέσα σε αγκύλες δίδονται γραμματικές πληροφορίες.... , δήλωση απουσίας πτώσεως, δήλωση ύπαρξης σπάνιων ή δύσχρηστων τύπων.... κ.λπ.». Συνεπώς εάν σε κάποια ουσιαστικά λείπει η δήλωση απουσίας πτώσεως, θεωρείται ότι αυτά κλίνονται κανονικά σε όλες τις πτώσεις;

7 Υπάρχουν πολλά λήμματα, στα οποία ενώ δίδεται κλιτικό παράδειγμα, εντούτοις αμέσως μετά ακολουθεί επισήμανση του τύπου «μόνο στη φράση...», «μόνο στην έκφραση...», «μόνο στην εκφορά...», «κυρίως στην έκφραση...», «κυρίως στη φράση...», «συνήθως στη φράση...», «στη φράση...», «μόνο στον ενεστώτα», «κυρίως στον ενεστώτα», «συνήθως στον ενεστώτα», «εύχρηστο στον ενεστώτα», «εύχρηστο μόνο στον ενεστώτα», «συνήθως στον πληθυντικό», «κυρίως στον ενικό» κ.λπ. Πώς ακριβώς οφείλει να ερμηνεύσει ο αναγνώστης όλες αυτές τις ως άνω επισημάνσεις;

Επί παραδείγματι, στο επίθετο υπόγειος, -ος, -ον (αρχαιοπρ. – σπάν.) δίδεται η επισήμανση «μόνο στη φράση εξ υπογείου». Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι τύποι υπόγεια, υπόγειε κ.λπ.;

Στο επίθετο μενετός, -ή, -ό (αρχαιοπρ.) δίδεται η επισήμανση «μόνο στη φράση οι καιροί ου μενετοί». Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι τύποι μενετέ, μενετής, μενετά κ.λπ.;

Στο λήμμα ξυρόν (το) (αρχαιοπρ.) κ. ξυρός (ο) δίδεται η επισήμανση «στη φράση επί ξυρού ακμής». Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι τύποι ξυρά, ξυρέ, ξυρούς κ.λπ.;

Στο λήμμα φελέκι (το) δίδεται η επισήμανση «μόνο στη φράση γαμώ το φελέκι μου». Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι τύποι φελεκιού, φελέκια, φελεκιών;

Στο λήμμα χαρμοσύνη (η) δίδεται η επισήμανση «χωρ. πληθ.». Ακολουθεί το υπολήμμα χαρμονή (η) χωρίς όμως κλιτικές πληροφορίες. Θεωρείται γραμματικώς ορθός ο πληθυντικός του λήμματος χαρμονή ή ισχύει ο περιορισμός «χωρ. πληθ.» που δίδεται στο ουσιαστικό χαρμοσύνη;

Στο στο λήμμα μέγκλα (η) δίδεται η επισήμανση «χωρ. πληθ.». Στο τέλος του ερμηνεύματος δίδεται ως υπολήμμα και το ουσιαστικό μέγκλος (ο) χωρίς κλιτικές πληροφορίες. Θεωρείται ότι το αρσενικό κλίνεται κανονικά ή ισχύει ο περιορισμός «χωρ. πληθ.» που δίδεται στο θηλυκό;

Στο λήμμα γιδόστρατα (η) δίδεται η επισήμανση «χωρ. γεν. πληθ.». Ακολουθεί το υπολήμμα γιδόστρατο (το) χωρίς όμως κλιτικές πληροφορίες. Θεωρείται γραμματικώς ορθή η γενική πληθυντικού του λήμματος γιδόστρατο;

Στο λήμμα θάλαττα (η) λείπει η δήλωση απουσίας πτώσεων. Θεωρούνται γραμματικώς ορθές οι υπόλοιπες πτώσεις (θάλαττας, θάλαττες, θαλαπτών);

Στο λήμμα ταγγάδα υπάρχει ως υπολήμμα το ουσιαστικό ταγγίλα, χωρίς κλιτικές πληροφορίες. Θεωρείται ότι κλίνεται κανονικά (-ας, -ες, -ών);

Στο λήμμα ανακάτεμα υπάρχει ως υπολήμμα το ουσιαστικό ανακατωμάρα χωρίς κλιτικές πληροφορίες. Θεωρείται ότι κλίνεται κανονικά (-ας, -ες, -ών);

Στο λήμμα καλός, -ή, -ό υπάρχει η φράση καλός καγαθός. Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι κλιτικοί τύποι που προκύπτουν από την κλίση του επιθέτου καγαθός σε όλα τα γένη και σε όλες τις πτώσεις, ασχέτως του αν αυτοί είναι εύχρηστοι σήμερα στη γλώσσα μας;

Στο λήμμα κητόσπερμα υπάρχει το ενδολήμμα «κήτειο σπέρμα». Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι κλιτικοί τύποι του αρσενικού και του θηλυκού γένους του επιθέτου κήτειος, -α, -ο, ασχέτως του αν αυτοί είναι εύχρηστοι σήμερα στη γλώσσα μας;

Στο λήμμα βάτος υπάρχει το ενδολήμμα «καιομένη βάτος». Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι κλιτικοί τύποι του αρσενικού και του ουδετέρου γένους της μετοχής καιόμενος, -μένη, -μενο, ασχέτως του αν αυτοί είναι εύχρηστοι σήμερα στη γλώσσα μας;

Στο λήμμα βραστός υπάρχει η φράση με έντονους χαρακτήρες «βραστός, κλαστός και στη μέση κρύος». Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι κλιτικοί τύποι του θηλυκού και του ουδετέρου γένους του επιθέτου κλαστός, -ή, -ό, ασχέτως του αν αυτοί είναι εύχρηστοι σήμερα στη γλώσσα μας;

Στο λήμμα κόμμα υπάρχει το ενδολήμμα «διδύμιο κόμμα». Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι κλιτικοί τύποι του αρσενικού και του θηλυκού γένους του επιθέτου διδύμιος, -α, -ο, ασχέτως του αν αυτοί είναι εύχρηστοι σήμερα στη γλώσσα μας;

Στο λήμμα ομοκεντρικός υπάρχει το ενδολήμμα «ομοκεντρική / ισογενής φωτεινή δέσμη». Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι κλιτικοί τύποι του αρσενικού και του ουδετέρου γένους του επιθέτου ισογενής, -ής, -ές, ασχέτως του αν αυτοί είναι εύχρηστοι σήμερα στη γλώσσα μας;

Στο λήμμα οδεύω υπάρχει το ενδολήμμα «οδεύον κύμα». Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι κλιτικοί τύποι του αρσενικού και του θηλυκού γένους της μετοχής οδεύων, -ουσα, -ον, ασχέτως του αν αυτοί είναι εύχρηστοι σήμερα στη γλώσσα μας;

Το λήμμα νεριτική ζώνη δίδεται και ως νηριτική ζώνη. Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι κλιτικοί τύποι του αρσενικού και του ουδετέρου γένους των επιθέτων νεριτικός, -ή, -ό και νηριτικός, -ή, -ό, ασχέτως του αν αυτοί είναι εύχρηστοι σήμερα στη γλώσσα μας;

Εμείς θεωρούμε ότι η κλίση των λημμάτων «κήτηιο», «καιομένη», «κλαστός», «διδύμιο», «ισογενής», «νεριτική», «νηριτική», «οδεύον» και «καγαθός» ακολουθεί τα ομαλά υποδείγματα της νεοελληνικής γραμματικής, δηλαδή η κλίση τους δεν απαιτεί προσφυγή στην αρχαιοελληνική γραμματική. Είναι ορθός αυτός ο συλλογισμός μας;

Εν κατακλείδι, θα μπορούσαμε να αποδεχθούμε ως γραμματικώς ορθούς παρόμοιους κλιτικούς τύπους παρόλο που δεν υφίστανται καν οι κατάλληλες συνθήκες στο επικοινωνιακό μας περιβάλλον, ούτως ώστε να εμφανιστούν αυτοί οι «δύσχρηστοι» τύποι στον προφορικό ή και στον γραπτό μας λόγο; (βλ. και ερώτημα αριθμ. 38)

8 Στο λόγιο ρ. υπεκκαίω δεν δίδονται κλιτικές πληροφορίες για τον ενεστώτα, πλην της επισήμανσης «κυρίως στον ενεστώτα». Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι τύποι υπεκκαίς, υπεκκαίει, υπεκκαίμε, υπεκκαίτε, υπεκκαίν(ε); Δεδομένου του ότι δεν γράφει «μόνο στον ενεστώτα» αλλά «κυρίως στον ενεστώτα» θεωρούμε αυτονόητο ότι υφίσταται και παρατατικός. Είναι ορθός ο συλλογισμός μας, δηλαδή υφίσταται παρατατικός και εάν ναι πώς ακριβώς σχηματίζεται; Υπέκκαια ή υπέκκαιγα;

Αντίστοιχα, στο ρ. υποκαίω δίδεται η επισήμανση «εύχρ. μόνο σε ενεστ. και παρατ.». Πώς ακριβώς σχηματίζεται ο παρατατικός; Υπόκαια; Υπόκαιγα; Υπέκαια; Υπέκαιγα;

Ομοίως, στο ρ. υποδένω δίδεται η επισήμανση «εύχρ. μόνο σε ενεστ. και παρατ.». Πώς ακριβώς σχηματίζεται ο παρατατικός; Το ρ. αυτό δεν υπάρχει στο Λ.Σ.Γ., ενώ αν στηριχθούμε στην κλίση του ρ. επιδένω, οδηγούμαστε εκ νέου σε δίλημμα, καθώς στο μεν Λ.Ν.Ε.Γ. δίδεται ο αόριστος επέδεσα, στο δε Λ.Σ.Γ. δίδεται το κλιτικό παράδειγμα P12 (ντύνω – έντυσα, επιδένω – επίδεσα). Τι ισχύει;

Τέλος, μία ακόμη παρόμοια περίπτωση: στο Λ.Ν.Ε.Γ., στο ρ. προσδίδω δίδεται το υπολήμμα προσδίνω χωρίς κλιτικές πληροφορίες. Στο λεξικό «για το σχολείο και το γραφείο» (Γ΄ έκδοση), στο ρ. προσδίνω δίδεται το κλιτικό παράδειγμα P14α (κρίνω).

Θεωρείται ορθός ο παρατατικός πρόσδινα, -ες κ.λπ.; Θεωρούνται λανθασμένοι οι κλιτικοί τύποι με εσωτερική αύξηση προσέδινα, -ες κ.λπ.;

9 Τα ρ. άπτω, γηράσκω, θνήσκω, θύω, ππαίω, ωδίνω κλίνονται; Θεωρούνται γραμματικώς ορθά όλα τα πρόσωπα του ενεστώτα; Υφίσταται και ο παρατατικός, και εάν ναι, τότε πώς σχηματίζεται; Θεωρείται γραμματικώς ορθή η μετοχή της ενεργητικής φωνής; Για την κλίση του ρ. θνήσκω ισχύουν οι επισημάνσεις του Λ.Σ.Γ. (Ρ7α – διδάσκω – μόνο ενεστ. κ. παρατ.);

10 Ποια ακριβώς η κλίση των επιθέτων σιδηρούς, -ά, -ούν, χρυσούς, -ή, -ούν, χαλκούς, -ή, -ούν;

11 Ποια ακριβώς η κλίση των επιθέτων αστερόεις, -εσσα, -εν, πτερόεις, -εσσα, -εν, χαρίεις, -εσσα, -εν; Ακολουθούμε για τα θηλυκά το κλιτικό παράδειγμα Ο5 (θάλασσα) που δίδεται στο λήμμα αστερόεσσα στο «λεξικό για το σχολείο και το γραφείο» (Γ΄ έκδοση);

12 Στο Λ.Ν.Ε.Γ., στο ρ. μιμούμαι δεν δίδεται καμία μετοχή. Στο «λεξικό για το σχολείο και το γραφείο» (Γ΄ έκδοση) το ίδιο ρ. δίδεται με κλιτικό παράδειγμα Ρ31β (ασκούμεαι). Στους πίνακες κλίσεως του παραρτήματος δίδεται η μετοχή μεσοπαθητικού ενεστώτα ασκούμενος και η συντελεσμένη μετοχή μεσοπαθητικού παρακειμένου ασκημένος. Δεδομένου ότι – σε αντίθεση με το ρ. ασκούμεαι, το οποίο έχει και ενεργητική φωνή – το αποθετικό ρήμα μιμούμαι δεν έχει ενεργητική φωνή, θεωρείται γραμματικώς ορθό να μην υφίσταται και η συντελεσμένη μεσοπαθητική μετοχή μιμημένος;

13 Στο Λ.Ν.Ε.Γ., στο ρ. ορθοτονώ δεν δίδεται το β΄ εν. πρόσ. Είναι ορθοτονάς ή ορθοτονείς; Δηλαδή ανήκει στην α΄ τάξη ή στη β΄ τάξη; Ομοίως με τα ρ. ξηγώ και φελώ. Ανήκουν στην α΄ τάξη ή στη β΄ τάξη;

Στο λήμμα σοδιάζω υπάρχει ως υπολήμμα το ρ. σοδεύω χωρίς κλιτικές πληροφορίες. Αυτές βέβαια δίδονται στο λεξικό «για το σχολείο και το γραφείο» (Γ΄ έκδοση), όπου το ρ. σοδεύω σημαίνεται με το Ρ5 (ανακατεύω – ανακάτεψα), με τη διαφορά όμως ότι το σοδεύω βρίσκεται ως υπολήμμα στο ρ. σοδιάζω. Τι ισχύει, σοδιάζω ή σοδειάζω; Υφίσταται διτυπία;

14 Με βάση τον πίνακα 5 στο λήμμα αριθμός, από τον οποίο προκύπτουν σύνθετες λέξεις με α΄ συνθετικό αριθμητικά προθήματα και β΄ συνθετικό βασικά παραγωγικά επιθήματα – και ανεξαρτήτως του αν υφίστανται οι πραγματολογικές και επικοινωνιακές συνθήκες εμφάνισής των στον προφορικό ή γραπτό λόγο – θεωρούνται γραμματικώς ορθά τα επίθετα μονόεδρος, -η, -ο και μισάωρος, -η, -ο; Ή μήπως κατά το γλωσσικό σας αίσθημα πρόκειται για μορφήματα που αντικρούουν στη λογική;

Ομοίως, με βάση τον ίδιο πίνακα – και ανεξαρτήτως του αν υφίστανται οι πραγματολογικές και επικοινωνιακές συνθήκες εμφάνισής των στον προφορικό ή γραπτό λόγο – θεωρούνται γραμματικώς ορθά τα ρ. πενταρίζω, δεκαρίζω, δωδεκαρίζω κ.λπ. σύμφωνα με το υπόδειγμα «πεννηνταρίζω = γίνομαι πενήντα ετών» που δίδεται

στον εν λόγω πίνακα; Ή μήπως κατά το γλωσσικό σας αίσθημα πρόκειται για μορφήματα που αντικρούουν στη λογική;

15 Θεωρείτε ότι στη γλώσσα μας το λήμμα «μπάστα» επέχει θέση αποκλειστικώς επιρρήματος ή μήπως (σύμφωνα βέβαια και με το ερμήνευμα που δίδεται στο Λ.Ν.Ε.Γ.) δύναται να εκφωνηθεί και ως «ελλειπτικό κλιτικό παράδειγμα του ιταλικού ρ. *bastare* εν είδει αντιδανείου και υπό μορφήν προστακτικής με την έννοια «σταμάτα»; Θεωρείται γραμματικώς ορθός ο τύπος «ξαναμπάστα», όπως ακριβώς και τα «ξαναδώσε», «ξαναπιάσε», «ξανατρέχα», «ξαναφέρμα»;

Ομοίως, θεωρείτε ότι στη γλώσσα μας το λήμμα «βάρδα» επέχει θέση αποκλειστικώς επιφωνήματος ή μήπως (σύμφωνα βέβαια και με το ερμήνευμα που δίδεται στο Λ.Ν.Ε.Γ.) δύναται να εκφωνηθεί και ως «ελλειπτικό κλιτικό παράδειγμα του βεν. ρ. *vardar* εν είδει δανείου και υπό μορφήν προστακτικής με την έννοια πρόσεξε, «φυλάξου»; Θεωρείται γραμματικώς ορθός ο τύπος «ξαναβάρδα»;

Επίσης, θεωρείτε ότι οι προσταγές «μούγγα» και «βούβα» επέχουν θέση προστακτικής; Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι τύποι «ξαναμούγγα» και «ξαναβούβα»;

16 Στο Λ.Ν.Ε.Γ. περιλαμβάνονται δεκάδες λήμματα ενίοτε και με έντονους χαρακτήρες (**bold**) που επισημαίνονται ως «εσφαλμένα», ήτοι: αγγελιοφόρος, αγροτοκαλλιέργεια, αγροβιομηχανία, αθλιάτρος, ακαταχώρητος, ακριτομυθεία, ακτινεργία, ακτινεργός, ανημέρωτος, ανθηρόστομος, ανηψιά, ανηψιός, ανταπεξέρχομαι, αντρίκιος, απολαυή, αποστρατικοποίηση, αποτίω, αρμοστέια, βαλκανολογία, βαλκανολόγος, βαλκανοποίηση, βαριεστώ, βλήτο, βογκητό, βογκώ, βρυκόλακας, βρώμη, γυρτός, γλιτώνω, γόπα, δικλείδα, εκτίω, ενανθρώπιση, ενανθρωπίζομαι, εποχιακός, ερασμιακός, εταιρία, ζάμπλουτος, θερμιονικός, ιονίζω, ιονικός, ιονισμός, ιονιστής, ιονοθεραπεία, ιονόσφαιρα, καλυμμαύκι, καμηλλαύκι, καταχωρώ, καταχώρηση, κελαηδώ, κοινοτυπία, κολοσκόπηση, κόμησσα, κροκόδειλος, λυκουρίνος, μαγκώνω, μπαϊμπάς, ξεφτιλίζω, ξεφτίζω, ξυπόλητος, οπτομετρία, ορρός, παρεισφρύω, προάστειο, πρωτίστως, ρεύω, ρέγγο, σακολέβα, σειριακός, στύλος, στιβάδα, στραβομάρα, στρατικοποίηση, στρατικοποιώ, ταξειδί, υποθηκοφυλάκιο, φυσιοθεραπεία, φυσιοθεραπευτής, φυσιοθεραπευτικός, ψήφος (ο), ωρίμανση. Όλα αυτά εμείς τα αποδεχόμαστε στο παιχνίδι μας με κριτήριο το ότι συμπεριλαμβάνονται – έστω και με την ένδειξη «εσφαλμ.» (εννοείται γραφή) – στο επίσημο βοήθημά μας, δηλαδή το Λ.Ν.Ε.Γ. Θεωρείτε ότι μπορούμε επιπροσθέτως να χρησιμοποιούμε και τη λέξη μπαϊμπάς, η οποία δίδεται ως «εσφαλμένη προφορά» της λέξης μπαϊπιάς;

17 Στο Λ.Ν.Ε.Γ. υπάρχουν μια σειρά από θηλυκού γένους ουσιαστικά, τα οποία χαρακτηρίζονται λαϊκότροπα και προφανώς έχουν ελλειπτικό κλιτικό παράδειγμα. Δυστυχώς στο μεν Λ.Ν.Ε.Γ. δεν δίδονται σ' όλα αυτά κλιτικές πληροφορίες, στο δε λεξικό «για το σχολείο και το γραφείο» (Γ' έκδοση) σε άλλα δίδεται κλιτικό παράδειγμα και σε άλλα όχι.

Πιο αναλυτικά, κλιτικό παράδειγμα δίδεται στα άργαση (Ο20 – δήλωση, δήλωσης & δηλώσεως, δηλώσεις, δηλώσεων), κακοπέραση (Ο18 – θύμηση, θύμησης, θύμησες,

θυμήσεων), δούλεψη («χωρίς πληθ.» στο Λ.Ν.Ε.Γ. αλλά υπάρχει αναντιστοιχία με το Λ.Σ.Γ. Ο18 – θύμηση, θύμησης, θύμησες, θυμήσεων), θύμηση (Ο18), κούραση (Ο18 και χωρ. πληθ.), κουφόβραση («χωρ. γεν. πληθ.» στο Λ.Ν.Ε.Γ. αλλά υπάρχει αναντιστοιχία με το Λ.Σ.Γ. Ο18 χωρ. πληθ.), μπόρεση (χωρ. πληθ.), ξεκούραση (Ο18 και χωρ. πληθ.), πέραση (Ο20 εν. γεν. μόνο πέρασης), φέξη («χωρ. πληθ.» στο Λ.Ν.Ε.Γ. αλλά υπάρχει αναντιστοιχία με το Λ.Σ.Γ. Ο17 – ζέστη, ζέστης, ζέστες, χωρ. γεν. πληθ.), φτιάξη κ. φτειάξη («χωρ. πληθ.» στο Λ.Ν.Ε.Γ. αλλά υπάρχει αναντιστοιχία με το Λ.Σ.Γ. Ο17 – ζέστη, ζέστης, ζέστες, χωρ. γεν. πληθ.), χάση («χωρ. πληθ.» στο Λ.Ν.Ε.Γ. αλλά υπάρχει αναντιστοιχία με το Λ.Σ.Γ. Ο17 – ζέστη, ζέστης, ζέστες, χωρ. γεν. πληθ.), βόλεψη (Ο18), χόρταση (Ο18 και χωρ. πληθ.).

Επιπροσθέτως, τα λήμματα άρμωση, παιδείψη, πάψη, πόνεση, πόρεψη, σκάση, σμίξη, χάψη (το τελευταίο βρίσκεται στον πίνακα εξελληνισμένων όρων) υπάρχουν μόνο στο Λ.Ν.Ε.Γ. χωρίς κλιτικές πληροφορίες. Θα μπορούσατε παρακαλώ να μας δώσετε και γι' αυτά κάποιο κλιτικό παράδειγμα; Όσον αφορά τα προηγούμενα, τι ισχύει σε περίπτωση αναντιστοιχίας του Λ.Ν.Ε.Γ. με το Λ.Σ.Γ.; (σ.σ. στο Λ.Σ.Γ. υπάρχει και το συναφές κλιτικό υπόδειγμα Ο19 – πράξη, πράξης & πράξεως, πράξεις, πράξεων).

Στο Λ.Ν.Ε.Γ., στο λήμμα μέθη δίδεται η κλιτική πληροφορία «χωρ. πληθ.», αλλά στο «λεξικό για το σχολείο και το γραφείο» (Γ' έκδοση) η μέθη σημαίνεται με Ο17 (ζέστη – ζέστες). Τι ισχύει;

Επίσης, στο λήμμα κίσηρη δεν δίδονται κλιτικές πληροφορίες. Ισχύει το κλιτικό παράδειγμα Ο18 (θύμηση, θύμησης, θύμησες, θυμήσεων) που βρίσκουμε στο «λεξικό για το σχολείο και το γραφείο» (Γ' έκδοση);

18 Πώς σχηματίζεται η προστακτική (ενικού και πληθυντικού) του ρ. ξεβγαίνω; Στο ρ. βγαίνω δίδονται οι προστακτικές βγες κ. (λαϊκ.) έβγα, βγείτε κ. (λαϊκ.) βγάτε. Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι κλιτικοί τύποι ξεβγές κ. ξεβγείτε ή (και) οι κλ. τ. ξέβγα κ. ξεβγάτε; Αντίστοιχα, πώς σχηματίζονται οι προστακτικές του ρ. παραβγαίνω; Παραβγές κ. παραβγείτε ή (και) παραέβγα κ. παραβγάτε;

19 Στο ρ. στορίζω γίνεται παραπομπή με βελάκι στο ρ. ιστορώ, -είς (ιστόρ-ησα, -ούμαι, -ήθηκα, -ημένος). Θεωρείται γραμματικώς ορθός ο αόριστος στόρισα του ρ. στορίζω; Υφίσταται και παθητική φωνή; Υφίσταται και μετοχή μεσοπαθητικού παρακειμένου;

Ομοίως, στο ρ. ψένω γίνεται παραπομπή με βελάκι στο ρ. ψήνω (έψησα, ψήθηκα, ψημένος). Υφίστανται αόριστος ενεργ. φωνής και παθητ. φωνή (έψεσα, ψέθηκα, ψεμένος);

Επίσης, στο ρ. φελώ γίνεται παραπομπή με βελάκι στο ρ. ωφελώ. Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι κλιτικοί τύποι φέλησα, φελήθηκα, φελημένος;

Το ίδιο και στο ρ. ξηγώ γίνεται παραπομπή με βελάκι στο ρ. εξηγώ. Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι κλιτικοί τύποι ξήγησα, ξηγήθηκα, ξηγημένος;

Το αυτό και στο ρ. ταμιεύω γίνεται παραπομπή με βελάκι στο ρ. αποταμιεύω. Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι κλιτικοί τύποι ταμίευσα, ταμιεύτηκα (λόγ. -θηκα), ταμιευμένος;

Πώς ακριβώς οφείλει να ερμηνεύει εν γένει ο αναγνώστης την παραπομπή με βελάκι;

20 Στο ρ. χουφτώνω κ. φουχτώνω, ενώ δίδεται ο αόριστος της μεσοπαθητικής φωνής, δεν δίδεται – ως είθισται σε πλείστες άλλες περιπτώσεις – η συντελεσμένη μεσοπαθητική μετοχή παθητικού παρακειμένου. Μήπως πρόκειται για παράλειψη εκ παραδρομής;

Στο ρ. τσουλώ δίδεται μόνον ο ενεστώτας της μεσοπαθητικής φωνής (-ιέμαι). Υφίστανται και ο μεσοπαθητικός αόριστος και η μεσοπαθητική μετοχή παρακειμένου και εάν ναι, τότε πώς σχηματίζονται; Σύμφωνα με το αγαπώ (τσουνλήθηκα, τσουνλημένος) ή σύμφωνα με το κυλώ (τσουλίστηκα, τσουνλισμένος);

Στο ρ. υποσημαίνω δίδεται η συντελεσμένη μεσοπαθητική μετοχή παρακειμένου υποσεσημασμένος. Μήπως θα ήταν ορθότερο το υποσεσημασμένος ή το υποσημασμένος; Μήπως πρόκειται για λάθος εκ παραδρομής;

Στο λήμμα ματογουάλια (τα) δίδεται η επισήμανση «χωρ. πληθ.». Μήπως πρόκειται για λάθος εκ παραδρομής;

21 Στο ρ. τανύω δίδονται ως υποτεταγμένα υπολήμματα τα ουσιαστικά τάνυση, τάνυσμα, τανυσμός, τανυτό καθώς και το ρ. τανύζω, το οποίο στον πίνακα των λέξεων με προβλήματα ορθογραφίας δίδεται και με δεύτερη ορθογραφία (τανίζω – συνήθης ορθ.). Τα τέσσερα ως άνω ουσιαστικά θεωρούνται γραμματικώς παράγωγα του ρ. τανύω ή (και) του ρ. τανύζω (τανίζω);

22 Στο Λ.Ν.Ε.Γ. υπάρχουν μια σειρά από ρήματα, τα οποία είναι σύνθετα του ρ. ακούω, ήτοι: βαριακούω, εισακούω, καλακούω, κρυφακούω, παρακούω, υπακούω. Η προστακτική ενεστώτα του ρ. ακούω είναι άκου – ακούτε, είναι άκουγε – ακούγετε ή είναι άκουε – ακούετε (σ.σ.: στο ερμηνευμα του λήμματος παιδεύω υπάρχει η φράση με έντονους χαρακτήρες «άκουε γέρου συμβουλή και παιδεμένου γνώμη») ή μήπως θεωρούνται γραμματικώς ορθοί όλοι οι ως άνω κλιτικοί τύποι; Τι ισχύει για τα εν λόγω σύνθετα ρήματα με β' συνθετικό το παράθημα ακούω; Ακολουθούμε ό,τι ισχύει και για το ρ. ακούω; Ειδικά στο ερμηνευμα του ρ. υπακούω, δίδονται εν είδει παραδείγματος οι φράσεις «ξέρει να κάνει τους μαθητές του να υπακούουν» και «ένιωθα τέτοια κούραση που τα πόδια μου δεν με υπάκουαν». Οι συγκεκριμένοι κλιτικοί τύποι θεωρούνται γραμματικώς ορθοί; Υφίστανται οι αντίστοιχοι κλιτικοί τύποι γ' πληθ. ενεστ. και γ' πληθ. παρατατικού και στα άλλα σύνθετα ρ. του ακούω;

23 Στο Λ.Ν.Ε.Γ. υπάρχουν κάποια χημικά στοιχεία, στα οποία δίδεται η επισήμανση «χωρ. πληθ.» (π.χ. ήλιον, φθόριο, πολώνιο, χρώμιο κ.ά.). Αντίθετα, στα περισσότερα χημικά στοιχεία απουσιάζει η εν λόγω επισήμανση. Επομένως, στην περίπτωση αυτή

(που απουσιάζει η εν λόγω επισημάνση) θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι τύποι των πτώσεων του πληθυντικού;

24 Σύμφωνα με τη «Συνοπτική Γραμματική της Νέας Ελληνικής, Χρ.Κλαίρη & Γ.Μπαμπινιώτη», § 86 Κατηγοριοποίηση των ρημάτων σε τρία θέματα και § 87 Υποκατηγοριοποίηση ρημάτων κατά θέματα «...το μορφολογικά χαρακτηρισμένο θέμα του τέλειου ποιού ενεργείας των ενεργητικών χρόνων (το ενεργητικό αοριστικό θέμα – θέμα 2) είναι αυτό που στη δομική απλότητά του και στις γενικεύσεις που αυτή επιτρέπει, μπορεί να αποτελέσει τη βάση υποκατηγοριοποίησης των ρηματικών θεμάτων. Συγκεκριμένα, με βάση το θέμα 2 τα ρήματα μπορούν να διακριθούν σε ένσιγμα και άσιγμα. Περαιτέρω, τα σιγμόληκτα μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε σιγμόληκτα με σ, σιγμόληκτα με ξ και σιγμόληκτα με ψ. Άσιγμο θέμα 2 εμφανίζουν μόνο τα ρήματα που το ενεστωτικό τους θέμα λήγει: (α) σε υγρό σύμφωνο (-λ, -ρ), π.χ. ποικίλλω, προβάλλω, ανατέλλω, σφάλλω, αναγγέλλω, αντιδιαστέλλω, διασύρω, διαφέρω, ξέρω κ.λπ., (β) σε έρρινο σύμφωνο (-μ, -ν), αρχικό (μολύνω) ή υστερογενές (φέρνω < φέρω, γδέρνω < εκδέρω, σπέρνω < σπείρω, λύνω < λύω), π.χ. κρίνω, κλίνω, μένω, πλένω, διευθύνω, ομορφαίνω, κονταίνω, μαθαίνω, διανέμω, τρέμω κ.λπ. Όλα τα λοιπά ρήματα, καθώς και μερικά ρήματα που, εκ των υστέρων (με μεταπλασμό του θέματος), έληξαν σε -νω (π.χ. δένω, αφήνω, χάνω, τα ρήματα σε -ώνω < -ώ, πληρώνω < πληρώ, ορθώνω < ορθώ κ.τ.ό.) σχηματίζουν ένσιγμο θέμα 2....».

Συμβουλευθήκαμε επίσης και τη «Σύγχρονη Σχολική Γραμματική για όλους», Γ. Μπαμπινιώτη, σελ. 163, § 4.3.5 (καταλήξεις προστακτικής), αλλά μας προβληματίζει ιδιαίτερα ο τρόπος με τον οποίο σχηματίζεται η συνοπτική προστακτική του β' πληθυντικού του άσιγμου ενεργητικού αοριστικού θέματος.

Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι συντετμημένοι τύποι γείρτε (γέρνω), δείρτε (δέρνω), εγείρτε (εγείρω, αν-, δι-, εξ-, κ.ά.), εκδείρτε (εκδέρω), κάμτε (κάμνω), κείρτε (κείρω), πλύντε (πλένω), σπείρτε (σπέρνω, δια- & σπείρω, δια-), σύρτε (σύρω), φθειρτε (φθειρώ); Στο Λ.Σ.Γ. δίδεται το κλιτικό παράδειγμα Ρ14α (κρίνε – κρίνετε).

Υπάρχει κάποιος γραμματικός κανόνας που να καθορίζει πότε μπορούμε κατ' εξαίρεση να χρησιμοποιήσουμε το συνοπτικό τύπο του β' πληθυντικού στο άσιγμο ενεργητικό αοριστικό θέμα με συγκοπή του -ε-, όπως ακριβώς συμβαίνει – κατ' εξαίρεση – με τους κλιτικούς τύπους «κάντε» (λ.χ. κάντε πιο γρήγορα), «φέρτε» (λ.χ. φέρτε μας μία μερίδα γύρο) και «πάρτε» (λ.χ. πάρτε και ομπρέλα, ίσως βρέξει);

Μας προβληματίζει όμως και η προστακτική αορίστου της παθητικής φωνής. Θεωρείται γραμματικώς ορθή η προστακτική αορίστου του ρ. ψεύδομαι (αόριστος εψεύσθην) «ψεύσου» και «ψευσθείτε»; Θεωρείται γραμματικώς ορθή η προστακτική αορίστου του ρ. βάλθηκα «βάλσου»; Θεωρείται γραμματικώς ορθή η προστακτική αορίστου του ρ. ψάλθηκα «ψάλσου»; Θεωρείται γραμματικώς ορθή η προστακτική αορίστου του ρ. στάλθηκα «στάσου»; Θεωρείται γραμματικώς ορθή η προστακτική αορίστου του ρ. λέχθηκα «λέξου»; Θεωρείται γραμματικώς ορθή η προστακτική αορίστου του ρ. ξάστηκα «ξάσου»; Ομοίως, βάσει των κλιτικών τύπων πάρθηκα, σπάρθηκα, δάρθηκα, γδάρθηκα, τρώθηκα, στρώθηκα, σιχάθηκα, δηώθηκα, ειπώθηκα, θεωρούνται

γραμματικώς ορθές οι προστακτικές αορίστου πάρσου, σπάρσου, δάρσου, γδάρσου, τρώσου, στρώσου, σιχάσου, δηώσου, ειπώσου; Θεωρείται γραμματικώς ορθή η προστακτική αορίστου «νοσφίσου» του ρ. νοσφίζομαι, νοσφίσθηκα; Για την προστακτική αορίστου του ρ. ξεπνήζομαι ακολουθούμε το κλιτικό υπόδειγμα του Λ.Σ.Γ. (P11β ζυγίζομαι, ζυγίσθηκα, ζυγίσου), δηλαδή ξεπνήζου;

25 Στη «Συνοπτική Γραμματική της Νέας Ελληνικής, Χρ.Κλαίρη & Γ.Μπαμπινιώτη», § 88 (Τα ληκτικά συστήματα «ρηματικές καταλήξεις») υπάρχει πίνακας, στον οποίο κλίνονται εν είδει παραδείγματος σε ενεργητική και μεσοπαθητική φωνή τα ρήματα ντύνω (α΄ συζυγία), αγαπ-άω/-ώ (β΄ συζυγία, β1 τάξη) και θεωρώ (β΄ συζυγία, β2 τάξη). Στον παρατατικό της μεσοπαθητικής φωνής δίδονται οι κλιτικοί τύποι θεωρούμουν(α), θεωρούσουν(α) κ.λπ.

Ομοίως, στη «Σύγχρονη Σχολική Γραμματική για όλους», Γ. Μπαμπινιώτη, σελ. 164, § 4.3.6 (τα 23 σύνολα καταλήξεων - ληκτικά συστήματα) παρατηρούμε ότι τα συστήματα υπ' αριθμ. 18, 19, 20 αφορούν τα ληκτικά μορφήματα του μεσοπαθητικού παρατατικού, ήτοι: ντυνόμουν(α) / ντυνόσουν(α) κ.λπ., αγαπιόμουν(α) / αγαπιόσουν(α) κ.λπ., θεωρούμουν(α) / θεωρούσουν(α) κ.λπ.

Θεωρείται γραμματικώς ορθός ο παρεκτεταμένος τύπος με ανοικτή συλλαβή στην κατάληξη -να και σε όλα τα υπόλοιπα ρήματα που σύμφωνα με το Λ.Σ.Γ. ακολουθούν τα κλιτικά παραδείγματα P24β (αγαπιέμαι), P25β (διασπώμαι), P26β (γελιέμαι), P27β (ανακτώμαι), P28β (πετιέμαι), P29β (βουτιέμαι), P30β (φοριέμαι), P31β (ασκούμαι), P32β (τελούμαι) και P33β (δαιρούμαι), όπως π.χ. στερούμαι, αποσπώμαι, μετρούμαι κ.ά.;

26 Στο λήμμα φωτιά υπάρχει με έντονους χαρακτήρες (bold) η παροιμία «η φωτιά και το μπαρούτι δεν συγκάνουνε / δεν συγκαίουνε». Θεωρείται γραμματικώς ορθή η κλίση του ρ. συγκάνω, -εις στον ενεστώτα και στον παρατατικό με ή (και) χωρίς εσωτερική αύξηση;

Στο λήμμα θέλω υπάρχει με έντονους χαρακτήρες η φράση «Θεού θέλοντος και καιρού επιτρέποντος». Θεωρείται γραμματικώς ορθή η κλίση των λόγιων μετοχών θέλοντος και επιτρέποντος σε όλες τις πτώσεις και σε όλα τα γένη;

Στο λήμμα διαρκώ υπάρχει με έντονους χαρακτήρες η φράση «διαρκούντος του / διαρκούσης της...». Θεωρείται γραμματικώς ορθή η κλίση της μετοχής διαρκών, διαρκούσα, διαρκούν σε όλες τις πτώσεις και σε όλα τα γένη;

Στο λήμμα λείχω υπάρχει με έντονους χαρακτήρες η φράση «λείχοντες και έρποντες». Θεωρείται γραμματικώς ορθή η κλίση της μετοχής λείχοντες σε όλες τις πτώσεις και σε όλα τα γένη;

Στα λήμματα αλαλάζω και κύμβαλο δίδεται με έντονους χαρακτήρες η φράση «κύμβαλον αλαλάζον». Θεωρείται γραμματικώς ορθή η κλίση της μετοχής αλαλάζον σε όλες τις πτώσεις και σε όλα τα γένη;

27 Στο λήμμα στήθος (το) δίδεται διπλός τύπος ονομαστικής πληθυντικού: στήθη κ. (λαϊκ.) στήθια.

Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και στο λήμμα βράχος (ο), στο οποίο δίδονται ως ονομαστική πληθυντικού οι βράχοι και τα βράχια.

Το αυτό συμβαίνει και στο λήμμα βύθος (το), στο οποίο δίδονται ως ονομαστική πληθυντικού τα βύθη και τα βύθια.

Επίσης, στο λήμμα μιστός (ο) δίδονται ως ονομαστική πληθυντικού οι μιστοί και τα μιστά.

Ομοίως, στο λήμμα πλούτος (ο), στο οποίο δίδονται ως ονομαστική πληθυντικού τα πλούτη και (λαϊκ.) τα πλούτια, με τη διαφορά όμως ότι εδώ δίδεται η επισήμανση «χωρ. γεν. πληθ.».

Διπλός τύπος υφίσταται και στο λήμμα λαιμός (οι λαιμοί και τα λαιμά). Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και με το λήμμα χρόνος (οι χρόνοι και τα χρόνια).

Τέλος, ενδιαφέρον έχει το λήμμα σκέλος (τα σκέλη κ. λαϊκ. τα σκέλια). Το λήμμα σκέλια δίδεται και αυτούσιο και μάλιστα δίδεται και η γενική σκελιών.

Δεδομένου ότι στα λήμματα στήθος, βράχος και βύθος απουσιάζει η επισήμανση «χωρ. γεν. πληθ.», θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι κλιτικοί τύποι «στηθιών», «βραχιών» και «βυθιών»;

28 Στο λήμμα αντιεπιστημονικός γίνεται παραπομπή στο λήμμα αντεπιστημονικός, το οποίο όμως απουσιάζει από το σώμα του λεξικού.

Ομοίως, το αυτό παρατηρείται και στο λήμμα δελής, που παραπέμπει στο λήμμα ντελής, το οποίο απουσιάζει μεν από το σώμα του λεξικού, περιλαμβάνεται δε στον πίνακα παλαιότερων δανείων που εξελληνίστηκαν.

Ομοίως, το ίδιο παρατηρείται και στο λήμμα πρόβατο, όπου υπάρχει η φράση απολωλός πρόβατο βλ. λ. απολωλώς, αλλά η μετοχή παθητικού παρακειμένου του αρχαϊκού λεξιλογίου απολωλώς, -υία, -ός απουσιάζει από το σώμα του λεξικού.

Μήπως πρόκειται για εκ παραδρομής παραλείψεις;

29 Θεωρείται γραμματικός κανόνας όλα τα μεγεθυντικά να μην έχουν γενική πληθυντικού ή μήπως υφίστανται και κάποιες εξαιρέσεις; Φέρ' ειπείν τα μεγεθυντικά χέρα, φύτουλας και ψαρούκλα έχουν γενική πληθυντικού;

30 Τα ρ. τρώ(γ)ω και αποτρώ(γ)ω έχουν διπλούς κλιτικούς τύπους, σε αντίθεση με τα ρ. συντρώγω και ψωμοτρώγω. Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι τύποι τρώγεις, τρώγο(υ)με, τρώγετε;

Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι τύποι χωρίς το -γ- συντρώω, -ώς, -ώει κ.λπ. και ψωμοτρώω, -ώς, -ώει κ.λπ.;

Ομοίως και για το ρ. φυλά(γ)ω: θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι τύποι φυλάγ-εις, -ει, -ο(υ)με, -ετε, -ουν(ε);

Ομοίως και για το ρ. κλαί(γ)ω: θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι τύποι κλαίγ-εις, -ει, -ο(υ)με, -ετε, -ουν(ε);

Το αυτό και για το ρ. λέ(γ)ω, αλλά στο σημείο αυτό θα πρέπει να λάβετε υπόψη σας ότι ειδικά οι τύποι λέγεις, λέγει, λέγο(υ)με και λέγουν(ε) θεωρούνται αποδεκτοί στο παιχνίδι μας, επειδή προκύπτουν από την πλήρη ανάπτυξη του τύπου «λέγει», ο οποίος συμπεριλαμβάνεται στη φράση «γλώσσα λανθάνουσα τ' αληθή λέγει» (Λ.Ν.Ε.Γ., στα λήμματα γλώσσα, λανθάνων).

31 Θεωρείται γραμματικός κανόνας η απουσία κλητικής πτώσεως στις αντωνυμίες; Στο Λ.Ν.Ε.Γ. καταγράφονται οι τύποι «αυτέ» και «δικέ». Πρόκειται για τις μοναδικές εξαιρέσεις του ως άνω κανόνα ή υφίστανται και άλλες;

Υπάρχει κάποιος γραμματικός κανόνας που να μας ορίζει το πότε ακριβώς μπορεί ή δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί το τελικό -v- στην αιτιατική πτώση των προσωπικών, αυτοπαθών, αλληλοπαθών, κτητικών, δεικτικών, ερωτηματικών, αόριστων και αναφορικών αντωνυμιών αρσενικού και θηλυκού γένους;

Στο Λ.Ν.Ε.Γ. περιλαμβάνεται η αρχαιοπρεπής αντωνυμία οίος, οία, οίον. Πώς σχηματίζεται η αιτιατική ενικού σε αρσενικό και θηλυκό γένος, οίον και οίαν ή οίο και οία; Πώς σχηματίζεται η ονομαστική πληθυντικού του θηλυκού γένους, οίες ή οίαι;

32 Στο παιχνίδι μας εφαρμόζουμε ως πάγια επίσημα θεσμοθετημένη πρακτική ερμηνείας του Λ.Ν.Ε.Γ. και ως κοινή μεταξύ μας παραδοχή τις συστάσεις του ίδιου του λεξικού σχετικά με (α) τις συντελεσμένες μετοχές του μεσοπαθητικού παρακειμένου και (β) τις μετοχές του μεσοπαθητικού ενεστώτα, δηλαδή – σύμφωνα με τον εν λόγω κανονισμό μας – τις αποδεχόμαστε μόνον εάν δίδονται αυτόνομα ως αυτούσια λήμματα, είτε στα κλιτικά παραδείγματα που ακολουθούν αμέσως μετά το λήμμα και προηγούνται του ερμηνεύματος (π.χ. πληρώνω, πλήρω-σα, -θηκα, -μένος) είτε εν είδει φράσεων – παραδειγμάτων που περιλαμβάνονται στο ερμήνευμα (π.χ. λέγω, είπα, λέχθηκα κ. ειπώθηκα, ειπωμένος και στο ενδολήμμα υπ' αριθμ. 50 η μτχ. λεγόμενος, -η, -ο).

Υπάρχει κάποια ασφαλής μεθοδολογία, κάποιος γραμματικός κανόνας, κάποια πρακτική που – κατά την προσωπική σας άποψη – θα μπορούσε να αντικαταστήσει τον υφιστάμενο κανονισμό μας, ούτως ώστε να μην δημιουργούνται στους παίκτες αισθήματα απορίας και «αδικίας»; Πώς θα μπορούσαμε να αποδεχόμαστε στο παιχνίδι

μας μετοχές μεσοπαθητικού ενεστώτα με κατάληξη -όμενος, -η, -ο, ούμενος, -η, -ο, -ώμενος, -η, -ο και -άμενος, -η, -ο, οι οποίες κατά κοινή ομολογία θεωρούνται γραμματικώς ορθές, δόκιμες, υπαρκτές, λογικές και φυσικότερες, χωρίς όμως και να κινδυνεύουμε να αποδεχθούμε και μετοχές μεσοπαθητικού ενεστώτα, οι οποίες θα μπορούσαν να θεωρηθούν αδόκιμες, ανύπαρκτες, παράλογες και αφύσικες; Για παράδειγμα, εάν δεν υπήρχε ο εν λόγω κανονισμός μας, πώς θα μπορούσαμε να κρίνουμε με ασφάλεια ποιες από τις παρακάτω μετοχές μεσοπαθητικού ενεστώτα θεωρούνται γραμματικώς ορθές; Ενδεικτικά: αδικούμενος, αμφισβητούμενος, αντλούμενος, απασχολούμενος, απεμπολούμενος, αποσπώμενος, αριθμούμενος, αρχόμενος, ασχολούμενος, αυξανόμενος, γαλουχούμενος, γραφόμενος, δεχόμενος, δημιουργούμενος, διακοπτόμενος, διακοσμούμενος, διακρινόμενος, δικαιολογούμενος, διχοτομούμενος, δοκιμαζόμενος, δομούμενος, εισαγόμενος, ελεγχόμενος, ενοχλούμενος, εξαρτώμενος, εξελισσόμενος, ευχαριστούμενος, ιεραρχούμενος, καλούμενος, καταπατούμενος, κοιμώμενος, μαζικοποιούμενος, μεταφερόμενος, μεταφραζόμενος, παιδαγωγούμενος, παρασυρόμενος, πεζοδρομούμενος, περιοριζόμενος, περιφρονούμενος, προαπαιτούμενος, προβληματιζόμενος, προσυμφωνούμενος, σεβόμενος, στερούμενος, στρεφόμενος, συλούμενος, τιμωρούμενος, φερόμενος, χειραφετούμενος; Θα μπορούσαμε εδώ να ακολουθήσουμε τις υποδείξεις του Λ.Σ.Γ.;

Προβληματιζόμαστε, σχετικά με το πώς ο κανονισμός μας θα μπορούσε να βελτιωθεί και να αναδιατυπωθεί, με τρόπο τέτοιο που αφενός να μην «αδικούμε» λέξεις δόκιμες και υπαρκτές, αφετέρου όμως να μην φτάσουμε στο σημείο να «νομιμοποιούμε» λέξεις ανύπαρκτες, αδόκιμες, αφύσικες, παράλογες και εκτρωματικές. Όπως γνωρίζετε καλύτερα απ' όλους μας, το γλωσσικό αίσθημα του καθενός είναι διαφορετικό, είναι κάτι ασαφές και υποκειμενικό, που ερμηνεύεται κατά το δοκούν, ελπίζουμε λοιπόν να κατανοείτε για ποιο λόγο διατυπώσαμε με απόλυτη σαφήνεια το συγκεκριμένο κανονισμό μας....

33 Στο Λ.Ν.Ε.Γ. περιλαμβάνονται μια σειρά από τριτόκλιτα λόγια ή αρχαιοπρεπή θηλυκά ουσιαστικά με κατάληξη -ης (π.χ. κρήνισης, πολίτις, ίβις, αρχηγέτις, ινδόνρις, προφήτις, αρθρίτις, ευχέτις, δημότις, νεάνις, δράστις, λάτρις, ευεργέτις, κομψοτέχνης, λογοτέχνης, νομοθέτις, οφειλέτις, δυναμίτις, φλεβίτις, μυροπώλις, δεξιοτέχνης, πάρδαλις, τρόπις, σύρτις, υψιπέτις, άμπωτις, κατασχέτις, φιλοπότις, μετανάστις, μουσικοσυνθέτις, ναρκοθέτις, νομισματοπώλις, ξενολάτρις, οينوπότις, τεσσαρακοντούτις, πεντηκοντούτις, εξηκοντούτις, εβδομηκοντούτις, ογδοηκοντούτις, ενενηκοντούτις, οφιολάτρις, περίφροντις κ.λπ.). Πώς ακριβώς σχηματίζονται η γενική και η αιτιατική ενικού; Θεωρείται γραμματικώς ορθή η κλητική κρήνισι, πολίτι, ίβι, αρχηγέτι, ινδόνρι, προφήτι, αρθρίτι, ευχέτι, δημότι, νεάνι, δράστι, λάτρι, ευεργέτι, νομοθέτι, κομψοτέχνη, λογοτέχνη, οφειλέτι, δυναμίτι, φλεβίτι, μυροπώλι, δεξιοτέχνη, πάρδαλι, τρόπι, σύρτι, υψιπέτι, άμπωτι, κατασχέτι, φιλοπότι, μετανάστι, μουσικοσυνθέτι, ναρκοθέτι, νομισματοπώλι, ξενολάτρι, οينوπότι, τεσσαρακοντούτι, πεντηκοντούτι, εξηκοντούτι, εβδομηκοντούτι, ογδοηκοντούτι, ενενηκοντούτι, οφιολάτρι, περίφροντι κ.λπ., όπως δηλαδή ακριβώς ορίζεται στη Γραμματική της Αρχαίας Ελληνικής του Μιχ. Οικονόμου (σελ. 70, τριτόκλιτα βαρύτονα οδοντικόληκτα σε -ης);

Στο Λ.Ν.Ε.Γ., περιλαμβάνονται και μια σειρά από λόγια ή αρχαιοπρεπή προπαροξύτονα αρσενικά επίθετα ή ουσιαστικά με κατάληξη -ις (π.χ. άπατρις, άπελπις, εύελπις, περίφροντις, ρίψασπις, φέρελπις, φιλόπατρις κ.λπ.). Θεωρείται γραμματικώς ορθή η αιτιατική άπατριν, άπελπιν, εύελπιν, περίφροντιν, ρίψασπιν, φέρελπιν, φιλόπατριν; Θεωρείται γραμματικώς ορθή η κλητική άπατρι, άπελπι, εύελπι, περίφροντι, ρίψασπι, φέρελπι, φιλόπατρι;

Στο Λ.Ν.Ε.Γ. περιλαμβάνονται τα αρχαιοπρεπή ουσιαστικά παις, άπαις, ναυτόπαις, παλίμπαις, γυμνασιόπαις και αγυιόπαις. Θεωρείται γραμματικώς ορθή η κλητική παι, άπαι, ναυτόπαι, παλίμπαι, γυμνασιόπαι και αγυιόπαι;

Στο Λ.Ν.Ε.Γ. περιλαμβάνονται τα αρχαιοπρεπή ουσιαστικά και επίθετα πους, αιγόπους, άπους, δασύπους, πολύπους και ωκύπους. Θεωρείται γραμματικώς ορθή η κλητική που, αιγόπου, άπου, δασύπου, πολύπου και ωκύπου;

34 Στο Λ.Ν.Ε.Γ. στις πλείστες των περιπτώσεων δεν δίδεται η κλητική των αρσενικών ουσιαστικών και των αρσενικών επιθέτων, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων (λ.χ. διευθυντά, δικαστά, καθηγητά, πρεσβευτά, κυβερνήτα κ.ά.).

Η ίδια πρακτική εφαρμόζεται και στη «Σύγχρονη Σχολική Γραμματική για όλους», Γ. Μπαμπινιώτη, σελ. 224, § 3.1.3 (συνοπτική παρουσίαση της κλίσης των ουσιαστικών), όπου η κλητική πτώση απουσιάζει παντελώς.

Ανατρέχοντας στο «Λεξικό για το Σχολείο και το Γραφείο» Γ. Μπαμπινιώτη (Γ΄ έκδοση), διαπιστώσαμε ότι όλα σχεδόν τα αρσενικά ουσιαστικά σε -ος και σε -ός ακολουθούν τα κλιτικά υποδείγματα Ο54 (γερανός – γερανέ) και Ο55 (δρόμος – δρόμε) με μοναδικές εξαιρέσεις τα γέρος (κλητ. εν. γέρο), διάκος (κλητ. εν. διάκο) και μαέστρος (κλητ. εν. μαέστρο).

Θεωρείτε ότι τα τρία ως άνω αρσενικά της β΄ κλίσης με κατάληξη -ος είναι και τα μοναδικά με διαφοροποιημένη κλητική ή μήπως υφίστανται και άλλα αρσενικά σε -ος που σχηματίζουν την κλητική σε -ο;

35 Στο Λ.Ν.Ε.Γ. περιλαμβάνονται εκατοντάδες υπολήμματα, για τα οποία δεν δίδονται καθόλου κλιτικές πληροφορίες. Εξ αυτών, περίπου το ένα τρίτο έχει λημματογραφηθεί και στο «Λεξικό για το σχολείο και το γραφείο», του οποίου τα κλιτικά παραδείγματα θεωρούμε αυτονόητο ότι συμφωνείτε και δη μας προτρέπετε – εν ανάγκη – να συμβουλευόμαστε. Δυστυχώς όμως τα δύο τρίτα αυτών των υπολημμάτων δεν έχουν λημματογραφηθεί στο Λ.Σ.Γ. και κατά συνέπεια αδυνατούμε να συμπεράνουμε το πώς σχηματίζεται ο άοριστος και το εάν υφίσταται και μεσοπαθητική φωνή. Θα παραθέσουμε εδώ κατ' αρχάς το ως άνω «ένα τρίτο», το οποίο έχουμε κατηγοριοποιήσει και ομαδοποιήσει, θεωρώντας αυτονόητο ότι συμφωνείτε και επιβεβαιώνετε τα κλιτικά παραδείγματα (όπως ακριβώς δίδονται στο Λ.Σ.Γ.) και ακολούθως θα παραθέσουμε τα υπόλοιπα «δύο τρίτα», τα οποία επίσης έχουμε κατηγοριοποιήσει και ομαδοποιήσει, ώστε να καταστεί πρακτικότερο για σας να μας απαντήσετε εύκολα, απλά και μονολεκτικά μόνον εάν κάπου θεωρείτε ότι κάνουμε λάθος.

ΔΙΔΟΝΤΑΙ ΚΛΙΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΣΤΟ Λ.Σ.Γ.:

P1α (ιδρύω, ίδρυσα) αποσβεννύω

P1 (ιδρύω, ίδρυσα – ιδρύομαι, ιδρύθηκα, ιδρυόμενος, ιδρυμένος) ηλεκτρολύω

P2 (σειώ, έσεισα – σείομαι, σείστηκα, σεισμένος) κυλίω, ξέω

P4α (βάφω, έβαφα) ράπτω (μόνο ενεστ. κ. παρατ.)

P5 (ανακατεύω, ανακάτεψα – ανακατεύομαι, ανακατεύτηκα) σοδεύω

P6α (δεσμεύω, δέσμευσα) εκκοσμικεύω, ισχνεύω, μαστροπεύω, μεταλλεύω, ναρκαλιεύω, συμμαθητεύω

P6β (δεσμεύομαι, δεσμεύτ(θ)ηκα, δεσμευόμενος, δεσμευμένος) αυτοπροστατεύομαι, εγκρατεύομαι (εγκρατεύθηκα), συνεκμεταλλεύομαι

P7β (διδάσκομαι, διδάχτ(θ)ηκα, διδασκόμενος, διδαγμένος) αυταναφλέγομαι, εισδέχομαι

P9α (κηρύσσω, κήρυξα) αφαιμάσσω

P9β (κηρύσσομαι, κηρύχθ(τ)ηκα, κηρυσσόμενος, κηρυγμένος) διαλλάσσομαι (διαλλάχθηκα), φοροαπαλλάσσομαι, ανελίσσομαι (ανελίχθηκα)

P9 (κηρύσσω, κήρυξα – κηρύσσομαι, κηρύχθ(τ)ηκα) εξαλλάσσω

P10α (ταράζω, τάραξα) γρινιάζω

P11α (ζυγίζω, ζύγισα) αναχρονίζω, γυαλοχαρτίζω, δειπνίζω, κανακίζω, λαϊκίζω, ξενυχτίζω, ξεσπάζω, παλιμπαιδίζω, πουριάζω, συγκομίζω, συνεκδικάζω, χαφιεδίζω, χελιδονίζω, χιμίζω, χυμίζω

P11β (ζυγίζομαι, ζυγίστηκα, ζυγιζόμενος, ζυγισμένος) αυτοδιαχειρίζομαι (κ. αυτοδιαχειρίσθηκα), αυτοχειριάζομαι, εξεργάζομαι (κ. εξεργάσθηκα), ευσπλαχνίζομαι, προεργάζομαι, συνεντευξιάζομαι, συνεστιάζομαι (συνεστιάσθηκα)

P11 (ζυγίζω, ζύγισα – ζυγίζομαι, ζυγίστηκα, ζυγιζόμενος, ζυγισμένος) αποβιομηχανίζω, αποπληθωρίζω, αρρεβωνιάζω, γραμμοσκιάζω, γριπιάζω, εκδυτικίζω, εκχιονίζω, εξορθολογίζω, θηκαρίζω, καμακίζω, κρησαρίζω, μετεξετάζω, πλασαρίζω, πορίζω, τριγωνίζω, υποστασιάζω, ψωμίζω

P12α (ντύνω, έντυσα) κιγκλιδώνω, παλινορθώνω, συνδηλώνω, υπογειώνω

P12β (ντύνομαι, ντύθηκα, ντυμένος) διακλαδώνομαι

P12 (ντύνω, έντυσα – ντύνομαι, ντύθηκα, ντυμένος) απεντομώνω, αποξηλώνω, εκδασώνω, επανεκτυπώνω, επισμαλτώνω, εφιδρώνω, καταφορτώνω, μετακενώνω, ξεσκουφώνω, προσομοιώνω, ραβδώνω, συνυποδηλώνω, φλογώνω

P13α (κλείνω, έκλεισα) απομανθάνω

P14α (κρίνω, έκρινα) προσδίνω (μόνο ενεστ. κ. παρατ.), κουτοφέρνω (μόνο ενεστ. κ. παρατ.)

P14 (κρίνω, έκρινα – κρίνομαι, κρίθηκα, κρινόμενος, -κριμένος) σπείρω (μεσοπαθ. βλ. σπέρνω)

P15α (αποθαρρύνω, αποθάρρυνα) φαρδύνω

P15 (αποθαρρύνω, αποθάρρυνα – αποθαρρύνομαι, αποθαρρύνθηκα, αποθαρρυνόμενος, αποθαρρυνμένος) βραχύνω

P16α (τρελαίνω, τρέλανα) κυρταίνω (μόνο ενεστ. κ. παρατ.)

P16 (τρελαίνω, τρέλανα – τρελαίνομαι, τρελάθηκα, τρελαμένος) αποσκληραίνω

P17α (θερμαίνω, θέρμανα) διαπτοιμαίνω

P17β (θερμαίνομαι, θερμάνθηκα, θερμαινόμενος, θερμασμένος) απισχναίνομαι

P21α (ανασταίνω, ανά(έ)στησα) αερολισθαίνω

P22α (τσεκάρω, τσέκαρα/τσεκάρισα) ντεφορμάρω, σονάρω, τιγκάρω (κ. τιγκαρισμένος), τορνάρω

P22 (τσεκάρω, τσέκαρα/τσεκάρισα – τσεκάρομαι, τσεκαρίστηκα, τσεκαρισμένος) γκελάρω, λακάρω, ντεμακιγιάρω

P24α (αγαπώ/-άω, αγάπησα) αγουροξυπνώνω, καρδιοκτυπώνω, καρδιοχτυπώνω, ξεμυτώ, πιπιλώ, σφυράω (μόνο ενεστ. κ. παρατ.)

P25α (διασπώνω/-άω, διέσπασα) σκοτοδινιώ

P25β (διασπώνομαι, διασπαστήθηκα, διασπώμενος, διασπασμένος) καταρώμαι, συνακροώμαι

P27α (ανακτώ, ανέκτησα) ξεχειλώ (κ. -άω), σβαρνώνω (κ. -άω)

P27β (ανακτώμαι, ανακτήθηκα, ανακτώμενος, ανακτημένος) συνεγγυώμαι

P31α (ασκώ, άσκησα) αγνωμονώ (μόνο ενεστ. κ. παρατ.), αδολεσχώ, αερομαχώ, αθυροστομώ, αλατοποιώ, αλγώ, αλευροποιώ, αμεροληπτώ, ανθοκομώ, ανθορροώ, ανορθογραφώ, αντεπαναστατώ, απαισιοδοξώ, αραθυμώ, αυτεπιστατώ, αυτοπειθαρχώ, βρεφοκομώ, γενεαλογώ, γενικολογώ, δαιμονολογώ, δαφνηφορώ, δημοσιολογώ, δημοσκοπώ, δικαιοδοτώ, δραματουργώ, δυσθυμώ, εγγυοδοτώ, ειρηνοποιώ, ελαιογραφώ, ελευθεροφρονώ, ενοικώ, ενουρώ, επιστολογραφώ, επικοινωνομώ, ευπραγώ, θεομαχώ, θηλυτοκώ, θηριομαχώ, ιδιοκατοικώ, ιστιοδρομώ, καθαρολογώ, καλλιλογώ, κιθαρωδώ, κτηνοβατώ, λαθροθηρώ, λεμβοδρομώ, λιθογραφώ, λοβοτομώ, μουσουργώ, μυσταγωγώ, νηνεμώ, νομισματοκοπώ, οικοσιτώ, ομοφωνώ, ορειβατώ, οχλαγωγώ, παγοποιώ, παρηγώ, πλαστοπροσωπώ, πορνογραφώ, προικοθηρώ, ραβδομαχώ, ραθυμώ, συγκατηγορώ, συγκυριαρχώ, ταχυπλωώ, τερατολογώ, υπερμαχώ, υποπληροφορώ, υψηλοφρονώ, φληναφώ, φωτομετρώ, ψευδορκώ

P31β (ασκούμεμαι, ασκήθηκα, ασκούμενος, ασκημένος) συναθλούμαι

P31 (ασκώ, άσκησα – ασκούμεμαι, ασκήθηκα, ασκούμενος, ασκημένος) ανακοστολογώ, ανατροφοδοτώ, αναχρηματοδοτώ, ανθρωποποιώ, αντιπροσφωνώ, ανωτατοποιώ, αποσαφώ, γκετοποιώ, διαμετρώ, ελληνοποιώ, θεσμοποιώ, κεφαλαιοποιώ, μετοχοποιώ, ομογενοποιώ, ονοματοδοτώ, οριστικοποιώ, παραγοντοποιώ, στρογγυλοποιώ, συνδιοικώ, υπερφορολογώ

P32α (τελώ, τέλεσα) υπερεπαρκώ

P34 (θέτω, έθεσα – τίθεμαι, τέθηκα/ετέθην, -τιθέμενος, -τεθειμένος) επανασυνθέτω

P35 (-ιστώ, -έστησα / -ίσταμαι, -έστην, -ιστάμενος, -εστημένος) μετεγκαθιστώ

P37 (δικαιούμαι, δικαιούμενος) καρπούμαι, ογκούμαι

P44 (έχω, είχα) αντιπαρέχω

P1 (ιδρύω, ίδρυσα – ιδρύομαι, ιδρύθηκα, ιδρυόμενος, ιδρυμένος) & P42 (σύνθετα του βάλλω - σύνθετα του βάλλομαι / με τις προθέσεις εκ-, εν-, συν-) διασυνδέω (διασυνέδεσα, διασυνδέθηκα, διασυνδεδεμένος)

P2α (σειώ, έσεισα) & P41α (σύνθετα του βάλλω / με προθέσεις που χάνουν το τελικό τους φωνήεν μπροστά από το φωνήεν της αύξησης: από-, ανα-, κατά-, παρα-, μετα-, δια-, αντι-, επι-, υπο-) προανακρούω (προανέκρουσα)

P9α (κηρύσσω, κήρυξα) & P41α (σύνθετα του βάλλω / με προθέσεις που χάνουν το τελικό τους φωνήεν μπροστά από το φωνήεν της αύξησης: από-, ανα-, κατά-, παρα-, μετα-, δια-, αντι-, επι-, υπο-) αντιπράττω (αντέπραξα)

P12 (ντύνω, έντυσα – ντύνομαι, ντύθηκα, ντυμένος) & P41 (σύνθετα του βάλλω - σύνθετα του βάλλομαι / με προθέσεις που χάνουν το τελικό τους φωνήεν μπροστά από

το φωνήεν της αύξησης: από-, ανα-, κατά-, παρα-, μετα-, δια-, αντι-, επι-, υπο-) επιλύνω (επέλυσα, επιλύθηκα, επιλυμένος)

P14 (κρίνω, έκρινα – κρίνομαι, κρίθηκα, κρινόμενος, -κριμένος) & P41 (σύνθετα του βάλλω - σύνθετα του βάλλομαι / με προθέσεις που χάνουν το τελικό τους φωνήεν μπροστά από το φωνήεν της αύξησης: από-, ανα-, κατά-, παρα-, μετα-, δια-, αντι-, επι-, υπο-) ανισοκατανέμω (ανισοκατένειμα, ανισοκατανείμω, ανισοκατανεμήθηκα, ανισοκατανεμηθώ)

P14 (κρίνω, έκρινα – κρίνομαι, κρίθηκα, κρινόμενος -κριμένος) & P42 (σύνθετα του βάλλω - σύνθετα του βάλλομαι / με τις προθέσεις εκ-, εν-, συν-) & P39 (φθείρομαι - εφθάρην) αντεκτείνω (αντεξέτεινα, αντεκτάθηκα κ. λόγ. αντεξετάθη, αντεκταθώ, αντεκτεταμένος), προεγκρίνω (προενέκρινα, προεγκρίθηκα κ. λόγ. προενεκρίθη, προεγκριθώ, προεγκεκριμένος)

P14α (κρίνω, έκρινα) & P41α (σύνθετα του βάλλω / με προθέσεις που χάνουν το τελικό τους φωνήεν μπροστά από το φωνήεν της αύξησης: από-, ανα-, κατά-, παρα-, μετα-, δια-, αντι-, επι-, υπο-) αντιπροσφέρω (αντιπροσέφερα)

P17α (θερμαίνω, θέρμανα) & P41α (σύνθετα του βάλλω / με προθέσεις που χάνουν το τελικό τους φωνήεν μπροστά από το φωνήεν της αύξησης: από-, ανα-, κατά-, παρα-, μετα-, δια-, αντι-, επι-, υπο-) & P39 (φθείρομαι – εφθάρην) περιδιαβαίνω (περιδιάβηκα κ. λόγ. περιδιέβην, περιδιαβώ)

P24α (αγαπώ/-άω, αγάπησα) & P31α (ασκώ, άσκησα) νυχτοπερπατώ (-άς & -είς)

P25α (διασπώ/-άω, διέσπασα) & P41α (σύνθετα του βάλλω / με προθέσεις που χάνουν το τελικό τους φωνήεν μπροστά από το φωνήεν της αύξησης: από-, ανα-, κατά-, παρα-, μετα-, δια-, αντι-, επι-, υπο-) διεπιδρώ (διεπέδρασα), αποδρώ (εύχρ. στον αόρ. απέδρασα)

P κατακάθημαι (κατακάθ-ησαι, -ηται, -ήμεθα, -ησθε, -ηνται)

P κοπροσκυλάω (μόνο ενεστ. κοπροσκυλά-ς, -ει, -με, -τε, -άν(ε) κ. παρατ. κοπροσκύλαγα, -αγες, -αγε, -άγαμε, -άγατε, -αγαν/-άγανε)

Και τα ουσιαστικά αληταρειό (Ο24 ποσ-ό, -ού, -ά, -ών) κ. είσπλους γεν. είσπλου αιτ. είσπλου(ν)

ΔΕΝ ΔΙΔΟΝΤΑΙ ΚΛΙΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΣΤΟ Λ.Σ.Γ.:

P1β (ιδρύομαι, ιδρύθηκα, ιδρυόμενος, ιδρυμένος) αλληλομηνύομαι, αυτοκαταλύομαι

P4α (βάφω, έβαψα) κατασυντρίβω (κατασυνέτριψα), παρατρίβω (παράτριψα ή παραέτριψα?), πολυγράφω (πολυέγραψα?), πολυτρίβω (πολυέτριψα?), προστρίβω

(προσέτριψα?), φιλοαλείφω. Μήπως στο ρ. κατασυντρίβω υφίσταται και η μεσοπαθ. φωνή κατασυντρίβομαι, κατασυντρίφθηκα κ. κατασυνετρίβην;

P4β (βάφομαι, βάφτηκα, βαφόμενος, βαμμένος) αλληλοκαλύπτομαι (κ. αλληλοκαλύφθηκα?), πολυσκέφτομαι

P5α (ανακατεύω, ανακάτεψα) αβανεύω, αναφυτεύω, αποζεύω, εθελοδουλεύω, μαγγανεύω, μισερεύω, παραδουλεύω, παραδυσκολεύω, παρακλαδεύω, παρακουρεύω, παραμαζεύω, παραξοδεύω, παραπαιεύω, παραπιστεύω, παραπονηρεύω, παρασαλεύω, παραχαζεύω, παραχορεύω, πολυδουλεύω, πολυδυσκολεύω, πολυκλαδεύω, πολυπαιεύω, πολυπιστεύω, πολυσαλεύω, πολυταξιδεύω, πολυχαζεύω, πολυχαιδέω, πολυχορεύω, πολυχωνεύω, φαρμακεύω, φιλοζηλεύω, φιλοκινδυνεύω, φιλονταντεύω. Μήπως στα ρ. παρακουρεύω κ. παραξοδεύω υφίσταται και η μεσοπαθ. φωνή παρακουρεύομαι – παρακουρεύτηκα, παραξοδεύομαι – παραξοδεύτηκα;

P5β (ανακατεύομαι, ανακατεύτηκα, ανακατεμένος) καλοβολεύομαι, οκνεύομαι, πολυανακατεύομαι

P6α (δεσμεύω, δέσμευσα) δικτατορεύω, επανεκπαιδεύω, καταμοσχεύω, κατασυντεύω, μοσχεύω, ναρκοθηρεύω, πειρατεύω, ρητινεύω, ταμιεύω

P6β (δεσμεύομαι, δεσμεύ(θ)ηκα, δεσμευόμενος, δεσμευμένος) αυτοδεσμεύομαι, αυτοϋπονομεύομαι, αλληλοδεσμεύομαι

P7α (διδάσκω, δίδαξα) αποσμήχω, γλυκοφέγγει (γλυκόφεξε ή γλυκοέφεξε?), επανελέγχω, καταδείχνω (κατέδειξα?), μαζώνω, παραπροσέχω, παρασφίγγω (παράσφιξα ή παραέσφιξα?), πολυαντέχω (κ. πολυάνθεξα?), πολυπροσέχω, πολυσφίγγω (πολυέσφιξα?), υποδείχνω (υπόδειξα ή υπέδειξα?), φιλοανοίγω, φιλοφέγγει (φιλόφεξε ή φιλοέφεξε?). Μήπως στο ρ. φιλοανοίγω υφίσταται και η μεσοπαθ. φωνή;

P8α (πείθω, έπεισα) φιλοαλέθω, φιλονιώθω (φιλόνωσα ή φιλοένωσα?). Μήπως στο ρ. φιλοαλέθω υφίσταται και η μεσοπαθ. φωνή;

P9α (κηρύσσω, κήρυξα) αποκηρύττω, αποκηρύχνω, επαναδιατάσσω (επαναδιέταξα), πλαγιοφυλάσσω

P10α (ταράζω, τάραξα) γρινιάζω, κυττάζω, λυσσάζω, παραγκρινιάζω, παρακοιτάζω, παρανουστάζω, παραπαίζω (παράπαιξα ή παραέπαιξα?), παραταιριάζω, παρατρίζω (παράτριξα ή παραέτριξα?, παρατρομάζω, παραφωνάζω, πολυγκρινιάζω, πολυνουστάζω, πολυπαίζω, πολυταιριάζω, πολυτρομάζω, πολυφωνάζω, φιλογκρινιάζω, φιλονουστάζω, φιλοτρομάζω, φιλοφωνάζω. Μήπως στα ρ. κυττάζω κ. παρακοιτάζω υφίσταται και η μεσοπαθ. φωνή;

P10β (ταράζομαι, τaráχ(θ)ηκα, ταρασσόμενος, ταραγμένος) αλληλοκοιτάζομαι

P11α (ζυγίζω, ζύγισα) αβανιάζω, αβδηριτίζω, αναρρυθμίζω, ανασχεδιάζω, ανατρανίζω, απαιγάω, απαιδίζω, ασιανίζω, βαρβατιάζω, βαργεστίζω, βεργίζω, βλαστίζω, βογγίζω, γκομενιαρίζω, γλωσσοκοπανίζω, επαναγεμίζω, επαναγοράζω, επαναδιορίζω, επανακαθορίζω, επαναπροσεγγίζω, επαναφορτίζω, ερματίζω, ηχοβολίζω, καθολικίζω, κακονυχτίζω, καλαϊδίζω, κατακουρελιάζω, κατραμιάζω, κατραμίζω, κατσιποδιάζω, κολαφίζω, κρεμάζω, λουσαρίζω, μαλλιαρίζω, μεφιτίζω, μουντζαλιάζω, νοματίζω, ορθοπλωρίζω, παραβράζω (παράβρασα ή παραέβρασα?), παραβρομίζω, παραγεμίζω, παραγεράζω, παραγραμματίζω, παραδιαβάζω, παραδιασκεδάζω, παραησυχάζω, παραθαυμάζω, παρακαπνίζω, παρακοκκινίζω, παρακουβεντιάζω, παρακουράζω, παραμοιάζω (παράμοιασα ή παραέμοιασα?), παραμυρίζω, παρανευριάζω, παραξενιάζω, παραπιέζω, παραπρασινίζω, παρασκεπάζω, παρασκοτεινιάζω, παραστολίζω, παρασυννεφιάζω, παραταιριάζω, παρατηγανίζω, παρατιμονιάζω, παρτσαδιάζω, πολυβράζω, πολυβρομίζω, πολυδακρύζω, πολυδιαβάζω, πολυδιασκεδάζω, πολυησυχάζω, πολυθαυμάζω, πολυκαπνίζω, πολυκουράζω, πολυμοιάζω, πολυπιέζω, πολυσκοτίζω, πολυστολίζω, πολυσυχνάζω, πολυταιριάζω, πολυτηγανίζω, πολυχρονίζω, ροδανίζω, ρωθωνίζω, ρωτακίζω, σειρικιάζω, σελεμιάζω, στορίζω, συνασφαλίζω, τουμπανίζω, τσαμπουνίζω, τσουκανίζω, υπερωριμάζω, φαλακριάζω, φαφλατίζω, χλοΐζω, χουμίζω, χοχλακιάζω, ψαλμουδίζω, ψιλοαδυνατίζω, ψιλοαυθαδιάζω, ψιλοβασανίζω, ψιλοβρίζω (ψιλόβρισα ή ψιλοέβρισα?), ψιλογεμίζω, ψιλοδακρύζω, ψιλοδιαβάζω, ψιλοδιασκεδάζω, ψιλοδιαφημίζω, ψιλοελπίζω (ψιλοέλπισα ή ψιλοήλπισα?), ψιλοθαυμάζω, ψιλοκαπνίζω, ψιλοκαυγαδίζω, ψιλοκοκκινίζω, ψιλοκουβεντιάζω, ψιλολαχανιάζω, ψιλομοιάζω (ψιλόμοιασα ή ψιλοέμοιασα?), ψιλομουρμουρίζω, ψιλονευριάζω, ψιλοπιέζω, ψιλοροχαλίζω, ψιλοσκοτεινιάζει, ψιλοτεμπελιάζω, ψιλοφοβερίζω, ψιλοφοβίζω. Μήπως στα ρ. επαναδιορίζω, επανακαθορίζω, κατακουρελιάζω κ. πολυσκοτίζω υφίσταται και η μεσοπαθ. φωνή;

P11β (ζυγίζομαι, ζυγίστηκα, ζυγιζόμενος, ζυγισμένος) αυτοδοξάζομαι, αυτορρυθμίζομαι, παρακουράζομαι, πολυνοιάζομαι, προσυλλογίζομαι, ψιλογυμνάζομαι, ψιλοεργάζομαι, ψιλοκουράζομαι, ψιλοϋποψιάζομαι, αλληλεπηρεάζομαι (κ. αλληλεπηρεάσθηκα?), αλληλοασπάζομαι (κ. αλληλοασπιάσθηκα?), αλληλοεπηρεάζομαι (κ. αλληλοεπηρεάσθηκα?), αλληλοϋποψιάζομαι, αυτοεξευτελίζομαι (κ. αυτοεξευτελίσθηκα?). Μήπως στο ρ. ψιλοκουράζομαι υφίσταται και η ενεργ. φωνή;

P12α (ντύνω, έντυσα) αναχωματώνω, αντισηκώνω, αντιστυλώνω, απαθλιώνω, απερημώνω, αποσυγκεντρώνω, αροτριώνω, αρτύνω, βοστρυχώνω, δαμασκηνώνω, δαπεδώνω, εγκαταβιώνω, εξιδρώνω, επαναδιατυπώνω, επαναθεμελιώνω, επανενώνω, επιχαλυβ(δ)ώνω, καταλερώνω, καταχρεώνω, μαρμαροστρώνω, μισοτελειώνω, μισοσβήνω (μισόσβησα ή μισοέσβησα?), μπιμπιλώνω, μπιρμπιλώνω, νευρώνω, ξετελειώνω, ξεχάνω, παρααλευρώνω, παραζαρώνω, παραΐσιώνω, παρακρυώνω, παραμαλώνω, παραξαπλώνω, παρασημειώνω, παρατεντώνω, παρατσαλακώνω, παραφορτώνω, παραφουσκώνω, παραφτάνω (παραφτασα ή παραέφτασα?), παραψήνω (παραψησα ή παραέψησα?), παρομοιώνω, πολυαλευρώνω, πολυισιώνω, πολυκρυώνω, πολυμαλώνω, πολυτεντώνω, πολυτσαλακώνω, πολυφορτώνω, προβοδώνω, προδιορθώνω, προτυπώνω, σγουρώνω, σκαφιδώνω, τραβερσώνω, φαλακρώνω, χαλικώνω, ψιλοθυμώνω, ψιλοκρυώνω, ψιλομαλώνω, ψιλομετανιώνω.

Μήπως στα ρ. δαπεδώνω, επανενώνω, καταλερώνω, καταχρεώνω κ. μισοσβήνω υφίσταται και η μεσοπαθ. φωνή;

P12β (ντύνομαι, ντύθηκα, ντυμένος) αυτοτυφλώνομαι, αυτοεξοντώνομαι

P14α (κρίνω, έκρινα) αριστεροφέρνη, γαϊδουροφέρνη, γεροντοφέρνη, κάμνω, κοντοφέρνη, ξενοφέρνη, παραϋποφέρω (παραϋπέφερα?), πικροφέρνη, σοβαροφέρνη, τρελοφέρνη, φυτοφέρνη, ψευτοφέρνη, ψηλοφέρνη, ψιλογέννω (ψιλοέγειρα?), ψιλοκαταφέρνω

P14β (κρίνομαι, κρίθηκα, κρινόμενος, -κριμένος) αυτοδιεγείρομαι, πολυενδιαφέρομαι

P15α (αποθαρρύνω, αποθάρρυνα) βαθύνω, ξεπλύνω

P15β (αποθαρρύνομαι, αποθαρρύνθηκα, αποθαρρυνόμενος, αποθαρρυμένος) παραθρασύνομαι

P16α (τρελαίνω, τρέλανα) ξεπικραίνω, παραγλυκαίνω, παραζεσταίνω, παραπικραίνω, πολυζεσταίνω, πολυπικραίνω, χλομαίνω, ψιλοανασαίνω, ψιλοκουτσαίνω. Μήπως στα ρ. παραζεσταίνω, πολυζεσταίνω κ. ψιλοκουτσαίνω υφίσταται και η μεσοπαθ. φωνή;

P16β (τρελαίνομαι, τρελάθηκα, τρελαμένος) ψιλοτρελαίνομαι, ψιλοζεσταίνομαι. Μήπως στα ρ. αυτά υφίσταται και η ενεργ. φωνή;

P17α (θερμαίνω, θέρμανα) παρασημαίνω, παραϋφαίνω. Μήπως στο ρ. παρασημαίνω υφίσταται και η μεσοπαθ. φωνή;

P18 (σκληραίνω, σκλήρυνα) παραακριβαίνω, παραασχημαίνω, παραβαραίνω, παρακονταίνω, παραμακραίνω, παρασομορφαίνω, παραπαχαίνω, παραπληθαίνω, ψιλοπαχαίνω

P19 (προλαβαίνω, πρόλαβα) ψιλοκαταλαβαίνω, ψιλομαθαίνω (ψιλόμαθα ή ψιλοέμαθα?)

P20 (σωπαίνω, σώπασα) παραχορταίνω, πολυχορταίνω

P21α (ανασταίνω, ανά(έ)στησα) ψιλοαρρωσταίνω

P22α (τσεκάρω, τσέκαρα/τσεκάρισα) αλαργάρω, βατσινάρω, βιζιτάρω, βολτέρνω, κουλάρω, ντεκουπάρω, σκρινάρω, σοντάρω, σοφεράρω, πασέρνω

P24α (αγαπώ/-άω, αγάπησα) αντιβο(υ)ώ, βαργωμώ, γλυκολαλώ, γλυκοτραγουδώ, καλογεννώ, κουτρώ, ντελαλώ, παραβοηθώ, παραβρομώ, παραγλεντώ, παραγλιστρώ, παρακολλώ, παρακουβαλώ, παρακουνώ, παραμαδώ, παραμασώ, παραξενυχτώ, παραπερπατώ, παραπροχωρώ, παρασπαταλώ, παρασυμπαθώ, παρατιμώ, παρατολμώ, παρατραγουδώ, παραχτυπάω, πολυγλεντώ, πολυκολλώ, πολυκουνώ, πολυκρατώ, πολυμιλώ, πολυσυμπαθώ, προμηνάω, τσιρλώ, φωτάω, ψιλοαγαπώ,

φιλοβογγώ (κ. φιλοβογκώ), φιλογλεντώ, φιλοζητάω, φιλοκολυμπώ, φιλοξενυχτάω, φιλοσυζητώ, φιλοσυμπαθώ, φιλοτολμώ, φιλοτραγουδώ, φιλοτυραννώ. Μήπως σε όλα αυτά τα ρ. υφίστανται ταυτόχρονα και οι δύο τύποι, σε -ώ και σε -άω; Μήπως στα ρ. παραβοηθώ κ. φιλοτυραννώ υφίσταται και η μεσοπαθ. φωνή;

P24β (αγαπιέμαι, αγαπήθηκα, αγαπημένος) ζυγιέμαι

P26α (γελώ/-άω, γέλασα) αναγελώ, παραγελώ, παραγερνώ, παραδιψάω, παραπεινάω, παραπερνάω, πολυγελώ, πολυπεινάω, πολυχαλάω, φιλογερνώ, φιλοδιψάω, φιλοξεχνάω. Μήπως σε όλα αυτά τα ρ. υφίστανται ταυτόχρονα και οι δύο τύποι, σε -ώ και σε -άω; Μήπως στο ρ. φιλοξεχνάω υφίσταται και η μεσοπαθ. φωνή;

P27α (ανακτώ, ανέκτησα) φιλοαγανακτώ, επαναποκτώ. Μήπως στο ρ. επαναποκτώ υφίσταται και η μεσοπαθ. φωνή;

P27β (ανακτώμαι, ανακτήθηκα, ανακτώμενος, ανακτημένος) αλληλεξαπατώμαι, αλληλοεξαπατώμαι, αυτοκυβερνώμαι

P28α (πετώ/-άω, πέταξα) φιλοκοιτάω. Μήπως υφίστανται ταυτόχρονα και οι δύο τύποι, σε -ώ και σε -άω; Μήπως υφίσταται και η μεσοπαθ. φωνή;

P29α (βουτώ/-άω, βούτηξα) παρατραβώ, παραφυσώ, φιλοβογγώ (κ. φιλοβογκώ). Μήπως υφίστανται ταυτόχρονα και οι δύο τύποι, σε -ώ και σε -άω;

P30α (φορώ/-άω, φόρεσα) παραβαρώ, παραμπορώ, παραπονάω, παραφορώ, ξεπλανώ (κ. ξεπλάνεψα?), φιλοπονώ. Μήπως (με εξαίρεση τα παραμπορώ κ. ξεπλανώ) υφίστανται ταυτόχρονα και οι δύο τύποι, σε -ώ και σε -άω; Μήπως στο ρ. παραφορώ υφίσταται και η μεσοπαθ. φωνή;

P31α (ασκώ, άσκησα) αγκυροδετώ, αισχρογραφώ, ακαιρολογώ, αμνησικακώ, ανασελιδοποιώ, ανεξικακώ, απανθρωποποιώ, απραγμονώ, βαρυθυμώ, βοτανολογώ, βραχυλογώ, βυθοκορώ, γαλακτοποιώ, γλυκολαλώ, γλωσσαλγώ, γονυπετώ, γραμμογραφώ, διευκρινώ, διομολογώ, ελασματοποιώ, εννοιολογώ, επαναδιευθετώ, επαναξιολογώ, ευθετώ, ηθολογώ, θαλασσοκρατώ, θεσιθηρώ, ιστιοπλώ, κακοδαιμονώ, κακοδοξώ, κακοπαθώ, κατ(α)ευχαριστώ, λεππουργώ, μταιοφρονώ, μεγαλορρημονώ, μεγαλοφρονώ, ναρκοθηρώ, νταβραντώ, νταγιαντώ, ξενηλατώ, ομοψηφώ, ονοματοθετώ, οπισθοβατώ, ορθοδρομώ, ορκωμοτώ, παρααντιπαθώ, παρααργώ, παραβοηθώ, παραηρεμώ, παραθρηνώ, παραϊκανοποιώ, παρακυκλοφορώ, παραλειτουργώ, παραμοχθώ, παραπροχωρώ, παραφλυαρώ, παραχρησιμοποιώ, πατριαρχώ, πολυαργώ, πολυθρηνώ, πολυικανοποιώ, πολυκρατώ, πολυκυκλοφορώ, πολυχρησιμοποιώ, προκατηχώ, πυστοποιώ, ραβδοσκοπώ, ρινοτομώ, σειροδετώ, σκατολογώ, σπουδαρχώ, στολοδρομώ, συνεπακολουθώ, ταυτοφωνώ, τραγουδοποιώ, υπεραφθονώ, φαιδρολογώ, φιλοαδικώ, φιλοανησυχώ, φιλοαπαιτώ, φιλοαπειλώ, φιλοαργώ, φιλοφλυαρώ, φιλομελαγχολώ. Μήπως στα ρ. απανθρωποποιώ, επαναδιευθετώ, επαναξιολογώ, πολυχρησιμοποιώ, φιλοαδικώ κ. φιλοαπειλώ υφίσταται και η μεσοπαθ. φωνή;

P31β (ασκούμαι, ασκήθηκα, ασκούμενος, ασκημένος) αηχοποιούμαι, αλληλευεργετούμαι, αλληλοαπωθούμαι, αλληλομισούμαι, αλληλοσυγχωρούμαι (κ. αλληλοσυγχωρέθηκα?), αλληλοφθονούμαι, αντιμετρούμαι

P32α (τελώ, τέλεσα) εμώ, επανακαλώ, παρααρκώ (κ. παραήρκεσα?), φιλοκαλώ, φροκαλώ. Μήπως στο ρ. επανακαλώ υφίσταται και η μεσοπαθ. φωνή (επανακαλούμαι, επανακλήθηκα κ. λόγ. επανεκλήθην);

P33β (δαιρούμαι, διαρέθηκα, δαιρούμενος, διαιρεμένος/διηρημένος) αλληλεπαινούμαι, αλληλοαναιρούμαι, αλληλοεπαινούμαι, αλληλοσυγχωρούμαι (κ. αλληλοσυγχωρήθηκα?)

P34β (τίθεμαι, τέθηκα/ετέθη, -τιθέμενος, -τεθειμένος) αλληλεπιτίθεμαι

P35α (-ιστώ, -έστησα) επανασυνιστώ

P37 (δικαιούμαι, δικαιούμενος) θεούμαι, ανομοιούμαι

P38 (λυπάμαι/λυπούμαι, λυπήθηκα, λυπούμενος, λυπημένος) απολογιούμαι, βαριοκοιμούμαι, καλοθυμούμαι, πολυκοιμάμαι, ψιλοκοιμάμαι, ψιλοφοβάμαι

P43α (άγω, -ήγαγα) επανυπάγω

Υφίσταται διπλός τύπος P24α (αγαπώ/-άω, αγάπησα) & P29α (βουτώ/-άω, βούτηξα) εισπηδών, παραπηδών, παραχοροπηδών

Χωρίς αόριστο (μόνο ενεστ. κ. παρατ.): διαμάχομαι (P7β) εχθρεύομαι (P5β), ψιλοτρέμω (P14α), ψιλοχρωστώ (P24α). Μήπως στο ρ. ψιλοχρωστώ υφίστανται ταυτόχρονα και οι δύο τύποι, σε -ώ και σε -άω;

Χωρίς κλιτικό υπόδειγμα: αστραποκαίω (αστραπόκαψα ή αστραποέκαψα?), βαριοφαίνεται (βαριοφάνηκε), εγχύνω (ενέχυσα), επανεγγράφω (επανενέγραψα), κατακόβω (κατάκοψα ή κατέκοψα ή καταέκοψα?), παραβάζω (παράβαλα ή παραέβαλα?), παραβιάζω (παράβγαλα ή παραέβγαλα?), παραβρέχει (παράβρεξε ή παραέβρεξε?), παραέρχομαι (παραήρθα & παραήλθα), παραθέλω (παραθέλησα), παρακάθομαι (παρακάθισα & παρακάθησα / συνήθ. ορθ.), παρακαίω (παράκαψα ή παραέκαψα?), παρακλαίω (παράκλαψα ή παραέκλαψα?), παραμεθώ (παραμέθυσσα), παραμπαίνω (παραμπήκα), παραπαίρνω (παραπήρα), παραπίνω (παράπια ή παραήπια?), παραράβω (παράραψα ή παραέραψα?), παραυπάρχω (παραυπήρξα), πολυακούω (πολυάκουσα), πολυβγαίνω (πολυβγήκα), πολυβλέπω (πολυείδα), πολυδίνω (πολυέδωσα), πολυέρχομαι (πολυήρθα & πολυήλθα), πολυθέλω (πολυθέλησα), πολυκάθομαι (πολυκάθισα & πολυκάθησα / συνήθ. ορθ.), πολυκάνω (πολυέκανα), πολυκλαίω (πολυέκλαψα), πολυπλένω (πολυέπλυσα), πολυτρώνω (πολυέφαγα), σουλαντώ (-άς ή -είς? / σουλάντησα?), ψιλοακούω (ψιλοάκουσα), ψιλοαρέσω (ψιλοάρεσα), ψιλοελέγχω (ψιλοέλεγα & ψιλοήλεγα), ψιλοθέλω (ψιλοθέλησα), ψιλοκαίω (ψιλόκαψα ή ψιλοέκαψα?), ψιλοκλαίω (ψιλόκλαψα ή

ψιλοέκλαψα?), ψιολέω (ψιλόπα ή ψιλοείπα?), ψιλομεθώ (ψιλομέθουσα), ψιλοπηγαίνω (ψιλοπήγα), ψιλοπίνω (ψιλόπια ή ψιλοήπια?), ψιλοτρώνω (ψιλόφαγα ή ψιλοέφαγα;), ψιλοφταίω (ψιλόφταιξα ή ψιλοέφταιξα?). Μήπως στα ρ. ψιλοελέγχω, ψιλοκαίω, ψιολέω κ. ψιλοτρώνω υφίσταται και η μεσοπαθ. φωνή;

Παρακαλούμε, δώστε μας τον αόριστο (εάν υφίσταται), καθώς και της μεσοπαθητικής φωνής (εάν υφίσταται) και μετοχές (εάν υφίστανται) για τα ρ. αποδιώκω, διακαίομαι, δύνομαι, επανευρίσκω, ερεύγομαι, ευρίσκω, καθυποχρεώ, κλειώ, περιχέω, πηαίνω, πλάπτω, προκόφτω, υπερκορέννυμαι.

36 Στο Λ.Ν.Ε.Γ., στον πίνακα των λέξεων με προβλήματα ορθογραφίας βλέπουμε ότι η λέξη πώρωση γράφεται και πόρωση. Το ρήμα πωρώνω είναι παράγωγο του ουσιαστικού πώρωση (πόρωση) ή το ουσιαστικό πώρωση (πόρωση) είναι παράγωγο του ρήματος πωρώνω;

37 Στο λήμμα δρυς δεν δίδεται η αιτιατική ενικού. Ακολουθούμε την υπόδειξη του Λ.Σ.Γ. όπου δίδεται η αιτιατική δρυ(ν);

38 Στα ρήματα αινώ και αιτώ και δεσμώ δίδεται η επισήμανση «εύχρηστο στον ενεστώτα» και όχι «μόνο στον ενεστώτα». Συνεπώς, θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε ότι ο παρατατικός των εν λόγω ρημάτων είναι γραμματικά ορθός παρότι δύσχρηστος; Ομοίως, στα λήμματα ευδιάζω, ηδύνομαι και τροχάζω δίδεται η επισήμανση «εύχρηστο μόνο στον ενεστώτα». Συνεπώς, θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε ότι ο παρατατικός των εν λόγω ρημάτων είναι γραμματικά ορθός παρότι δύσχρηστος; (βλ. και ερώτημα αριθμ. 7)

39 Στο ρήμα διαπνέω δίδεται η επισήμανση «μόνο σε ενεστώτα και παρατατικό». Ο παρατατικός είναι διέπνεα ή διάπνεα;

40 Στο Λ.Ν.Ε.Γ. δεκάδες σύνθετα λήμματα με πρόθημα το επιτατικό κατά- δίδονται στο υποσέλιδο χωρίς κλιτικές πληροφορίες, λ.χ. κατ(α)ευχαριστώ, καταγάλανος -η -ο, καταγοητεύω, καταθορυβώ, καταξοδεύω, καταπικραίνω, κατασυντρίβω κ.λπ. Υφίσταται σε όλα τα ρ. και μεσοπαθητική φωνή; Πώς σχηματίζεται ο αόριστος του ρ. κατασυντρίβω στην ενεργητική ή και στην μεσοπαθητική φωνή; Με ή χωρίς εσωτερική αύξηση; Μήπως πρέπει να ακολουθήσουμε τις κλίσεις των ρ. χωρίς το επιτατικό πρόθημα;

41 Στο Λ.Ν.Ε.Γ. περιλαμβάνονται και τα μη συνηρημένα ρ. κονομάω και φωτάω. Θεωρείται γραμματικώς ορθός ο παρατατικός κονόμαγα και φώταγα;

42 Στο Λ.Ν.Ε.Γ. το γράμμα ν γράφεται με διπλή ορθογραφία, δηλαδή νι και νυ. Επίσης το γράμμα χ γράφεται κι αυτό με διπλή ορθογραφία, δηλαδή χι και χει. Παρατηρούμε ότι ετυμολογικά το επίθετο νιοστός προκύπτει από τον αριθμό ν στα μαθηματικά. Αντίστοιχα, τα λήμματα χιάζω, χιασμός, χιαστί και χιαστός προκύπτουν από το σχήμα Χ και από το γράμμα χι (χει), όπως εξηγείται μέσα σε αγκύλες στην ετυμολογία του

λήμματος χιάζω. Θεωρείται ορθός ο συλλογισμός μας ότι όλα τα ως άνω λήμματα αποτελούν παράγωγα των γραμμάτων νι (νυ) και χι (χει);

43 Στον πίνακα με τα νομίσματα των χωρών του κόσμου γίνεται απλή αναφορά δίχως όμως να δίδονται κλιτικές πληροφορίες, το αν είναι άκλιτο κλπ. Στον εν λόγω πίνακα καταγράφεται και η χώρα Λεσόθο με νόμισμα το λότι και σύμβολο το L, χωρίς περαιτέρω κλιτικές πληροφορίες. Θεωρείται ορθός ο πληθυντικός μαλότι που δίδεται στο ερμήνευμα του λήμματος Λεσόθο;

44 Στο Λ.Ν.Ε.Γ. περιλαμβάνεται και το ουσιαστικό απόπιομα. Θεωρείται ότι αποτελεί παράγωγο της λέξης πιώμα, θεωρείται παράγωγο του ρ. αποπίνω, ή μήπως είναι απλώς ένα σύνθετο από την πρόθεση από και το ουσιαστικό πιώμα;

45 Στο Λ.Ν.Ε.Γ. περιλαμβάνεται και το αρσενικό ουσιαστικό κάντορ. Δεδομένου ότι δεν σημαίνεται ως άκλιτο, θεωρείται γραμματικώς ορθή η γενική ενικού κάντορος;

46 Στο ρ. λεπταίνω (κ. λόγ.) λεππύνω (λέπτυνα) δεν δίδεται – ως είθισται σε πλείστα άλλα ρήματα – ο αόριστος της μεσοπαθητικής φωνής. Κατά συνέπεια, ο αναγνώστης συμπεραίνει ότι δεν υφίσταται καν η μεσοπαθητική φωνή. Εντούτοις, στον πίνακα ανωμάτων ρημάτων παρατηρούμε ότι στο ρ. λεππύνω/λεπταίνω δίδονται ο μεσοπαθητικός αόριστος λεππύνθηκα, η υποτακτική αορίστου να/θα λεππυνθώ και η μεσοπαθητική μετοχή (εκ)λεπτυσμένος. Πώς ακριβώς σχηματίζεται ο μεσοπαθητικός ενεστώτας; Είναι λεπταίνομαι ή λεππύνομαι;

47 Η αιτιατική πληθυντικού του ουσιαστικού οδούς (ο) είναι οδόντες ή οδόντας;

48 Στο ρ. εγχέω (ενέχουσα, εγχύθηκα, εγκεχυμένος) δίδεται ως υπολήμμα και το ρ. εγχύνω χωρίς όμως να δίδονται κλιτικές πληροφορίες. Υφίσταται και μεσοπαθητική φωνή στο ρ. εγχύνω;

49 Το ρ. βογγίζω θεωρείται παράγωγο του ρ. βογγώ (βογκώ);